

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 17 stycznia 2006r.

Nr 15

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁY:

- 246** — Nr XXXIII/195/2005 Rady Gminy w Wiślicy z dnia 29 listopada 2005r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2005 rok..... 817
- 247** — Nr. XXXIII/196/05 Rady Gminy w Wiślicy z dnia 29 listopada 2005r. w sprawie Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica na lata 2005-2013..... 820

246

UCHWAŁA Nr XXXIII/195/2005 RADY GMINY W WIŚLICY

z dnia 29 listopada 2005r.

w sprawie zmian w budżecie gminy na 2005 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst z 2002r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 109, ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych (jednolity tekst Dz. U. nr 15, poz. 148 z późn. zm.) Rada Gminy w Wiślicy uchwala co następuje;

§ 1. Zwiększa się wydatki budżetowe o kwotę 273. 720 zł

W tym:

Dział 600 - Transport i łączność 184.196 zł
Rozdział 60016 - Drogi publiczne gminne 184.196 zł
§ 6050 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych zgodnie z załącznikiem Nr 4 171.846 zł
§ 4270 - zakup usług remontowych 12.350 zł

Dział 710 - Działalność usługowa 5.000 zł
Rozdział 71095 - pozostała działalność 5.000 zł
§ 4170 - wynagrodzenia bezosobowe 5.000 zł

Dział 851 - Ochrona zdrowia 24.000 zł
Rozdział 85149 - Programy polityki zdrowotnej 24.000 zł

§ 6055 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - finansowanie z innych środków bezzwrotnych 24.000 zł

- zgodnie z załącznikiem Nr 4a

Dział - 700 Gospodarka mieszkaniowa 12.500 zł
Rozdział - 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami 12.500 zł

§ 6055 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - Finansowanie z innych środków bezzwrotnych 12.500 zł
zgodnie z załącznikiem Nr 4a

Dział - 010 Rolnictwo i łowiectwo 48.024 zł
Rozdział 01036 - Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 48.024 zł
§ 6050 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - zgodnie z załącznikiem Nr 4a 48.024 zł

§ 2. Zmniejsza się wydatki budżetowe o kwotę 593.720 zł

W tym:

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 400.000 zł
Rozdział 92195 - Pozostała działalność 400.000 zł
§ 6050 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych zgodnie z załącznikiem Nr 4a 80.000 zł
§ 6059 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków z funduszy strukturalnych, funduszu Spójności oraz z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej zgodnie z załącznikiem Nr 4a 320.000 zł

Dział 630 - Turystyka 32.820 zł
Rozdział 63095 - Pozostała działalność 32.820 zł
§ 4300 - zakup usług pozostałych 32.820 zł

Dział 756 - Dochody od osób prawnych od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem 15.000 zł

Rozdział 75647 - Pobór podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych 15.000 zł

§ 3030 - Różne wydatki na rzecz osób fizycznych 3.000 zł

§ 4100 - wynagrodzenie agencyjno-prowizyjne 12.000 zł

Dział 852 - Pomoc społeczna 18.400 zł

Rozdział 85202 - Domy pomocy społecznej 14.000 zł

§ 4330 - Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego 14.000 zł

Rozdział 85215 - Dodatki mieszkaniowe 4.400 zł

§ 3110 - świadczenia społeczne 4.400 zł

Dział 801 - Oświata i wychowanie 64.500 zł

Rozdział 80101 - Szkoły podstawowe 39.500 zł

§ 4270 - zakup usług remontowych 39.500 zł

Rozdział 80113 - dowożenie uczniów do szkół 10.000 zł

§ 4300 - zakup usług pozostałych 10.000 zł

Rozdział 80146 - Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli 15.000 zł

§ 4300 - zakup usług pozostałych 15.000 zł

Dział 750 - Administracja publiczna 8.000 zł

Rozdział 75022 - Rady gmin 8.000 zł

§ 3030 - różne wydatki osób fizycznych 8.000 zł

Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo 50.000 zł

Rozdział 01010 - Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi 50 000 zł

§ 6050 - wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych zgodnie z załącznikiem Nr 4a 50.000 zł

Dział 710 - Działalność usługowa 5.000 zł

Rozdział 71095 - Pozostała działalność 5.000 zł

§ 4300 - zakup usług pozostałych 5.000 zł

§ 3. Zwiększa się dochody budżetowe o kwotę 37.506 zł

W tym:

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 16.986 zł

Rozdział 92118 - Muzea 16.986 zł

§ 2020 - dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej 1.986 zł

§ 6330 - dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin) 15.000 zł

Dział 630 - Turystyka 20.520 zł

Rozdział 63095 - Pozostała działalność 20.520 zł

§ 2708 - środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw pozyskane z innych źródeł - finansowanie programów i projektów ze środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej 20.520 zł

§ 4. Zwiększa się wydatki budżetowe o kwotę 37.506 zł

W tym:

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 16.986 zł

Rozdział 92118 - Muzea 16.986 zł

§ 6060 - wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych zgodnie z załącznikiem Nr 4 15.000 zł

§ 4300 - zakup usług pozostałych 1.986 zł

Dział 630 - Turystyka 20.520 zł

Rozdział 63095 - Pozostała działalność 20.520 zł

§ 4308 - zakup usług pozostałych - finansowanie programów i projektów ze środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej

§ 5. Zmniejsza się dochody budżetowe o kwotę 320.000 zł

W tym:

Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 320.000 zł

Rozdział 92195 - Pozostała działalność 320.000 zł

§ 6299 - Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (związków gmin) powiatów, (samorządów województw) pozyskane z innych źródeł - współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej 320.000 zł

§ 6. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy

§ 7. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: S. Borzęcki

Załączniki do uchwały Nr XXXIII/195/2005
Rady Gminy w Wiślicy
z dnia 29 listopada 2005r.

Załącznik Nr 4

Wydatki na inwestycje roczne

Lp	Zadanie inwestycyjne	Jednostka organizacyjna program lub koordynująca jego wykonanie	Dział	Rozdział	Łączne nakłady finansowe (w roku budżetowym) 2005	Źródła finansowania inwestycji			
						Dochody własne	Dotacje	Kredyty i pożyczki	Środki z innych źródeł
1	Odbudowa dróg w miejscowości; Koniecmosty, O długości 250 m	Urząd Gminy	600	60016	27.145	17.145		-	10.000 -
2	Jurków o długości 1.000 m	Urząd Gminy	600	60016	108.580	93.580			15.000
3	Odbudowa drogi gminnej w miejscowości Ostrów - dz. Nr 390/1 na odcinku długości 440 m	Urząd Gminy	600	60078	60.318,43	13.070,11	47.248,32		
	Opracowanie dokumentacji	Urząd Gminy	600	60078	2.586,00	2.586,00			
	Inspektor nadzoru	Urząd Gminy	600	60078	451,00	451,00			
4	Odbudowa drogi gminnej w miejscowości Sielec - dz. 328, 112 na długości 330	Urząd Gminy	600	60078	44.552,93	9.116,69	35.436,24		
	Opracowanie dokumentacji	Urząd Gminy	600	60078	1.940,00	1.940,00			
	Inspektor nadzoru	Urząd Gminy	600	60078	336,60	336,60			
5	Odbudowa drogi gminnej w miejscowości Wawrowice - dz. Nr 391 na długości 340	Urząd Gminy	600	60078	45.903,02	9.392,95	36.510,07		
	Opracowanie dokumentacji	Urząd Gminy	600	60078	1.998,00	1.998,00			
	Inspektor nadzoru	Urząd Gminy	600	60078	346,80	346,80			
6	Odbudowa drogi gminnej w miejscowości Gluzy - dz. Nr 211, 946 na długości 380	Urząd Gminy	600	60078	51.303,37	10.498,00	40.805,37		
	Opracowanie dokumentacji	Urząd Gminy	600	60078	2.232,00	2.232,00			
	Inspektor nadzoru	Urząd Gminy	600	60078	387,85	387,85			
7	Opracowanie dokumentacji na drogę w miejscowości Gorzysławice	Urząd Gminy	600	60078	1.470,00	1.470,00			
8	Opracowanie dokumentacji na drogę w miejscowości Jurków	Urząd Gminy	600	60078	6.174,00	6.174,00			
9	Odbudowa drogi w miejscowości Skotniki-Dolne - Folwark Białe Kobylniki Nr 004385 T na długości 1100 m	Urząd Gminy	600	60078	192.821	102.821	90.000		
10	Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Skorocice Nr 186 na długości 350 m	Urząd Gminy	600	60016	49.532	49.532			
11	Skotniki - Targówka na długości 750 m	Urząd Gminy	600	60016	102.397,50	102.397,50			
12	Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Brzezcie na długości 620 m	Urząd Gminy	600	60016	95.962,15	95.962,15			
13	Organizacja nowych stanowisk pracy - zakupy inwestycyjne	Urząd Gminy	852	85212	540		540		
14	Projektor NOBO SI8E	Urząd Gminy	801	80110	5.000	5.000			
15	Zakup komputerów wraz z oprogramowaniem	Urząd Gminy	921	92118	15.000		15.000		
	Razem				816.977,65	526.437,65	265.540		25.000

Załącznik Nr 4 a

Wydatki na wieloletnie programy inwestycyjne

Program inwestycyjny	Jednostka realizująca program lub koordynująca jego wykonanie	Dział	Okres realizacji programu		Łączne nakłady finansowe	Wysokość wydatków w roku budżetowym 2005	Źródła finansowania				
			Rok rozpocz.	Rok zakończeni.			Dochody własne	Kredyty i pożyczki	Środki z innych źródeł	Wysokość wydatków w roku 2006	Wysokość wydatków w roku 2007
1	Ekorozwój Ponidzia - Aktywizacja Gm. Wiślica poprzez budowę Kanalizacji oczyszczalni i wodociągu - Etap I	010	2004	2006	12.714.030	2.106.383	161 383	495.000	ZPORR 1.450.000	10.517.742 zł tego; ZPORR 7.523.500,94 Pożyczka 2.702.000 [Budżet gminy 292.241,06	

2	Aktywizacja gospodarcza gminy Wiślica poprzez przebudowę dróg gminnych lokalnych - Etap I Przebudowa dróg gminnych lokalnych w miejscowościach CHotel - Czerwony-Zawierbie, CHotel Czerwony - Zagórze, Chotel Czerwony Poddębnie, Górki, Szczytniki, Szczerbaków Łatanice - I etap	Urząd Gminy	600	2004	2006	1.898.813,35	943.024,02	155 640,10		787.383,92 w tym: ZPORR 694.750,51 B.P 92.633,41	951.289,33 W tym: ZPORR 702.404,49 B.P 93.653,93 U.G 155.230,91	
3	Projekt pn. „Urządzenie ścieżki dydaktyczno-historycznej oraz terenów rekreacyjnych w Wiślicy	Urząd Gminy	010	2005	2006	1.125.781	35.524	35 524			1.090.257 w tym; środki własne 640.257 Środki pozyskane z innych źródeł 450.000 - SPO	
4	Projekt pn. „Rezerwat przyrody, tereny rekreacyjne oraz świetlica miejscem integracji mieszkańców wsi Skorocice”	Urząd Gminy	010	2005	2007	813.929,09	12.500	12 500			199.432 w tym środki pozyskane 159.545,60 środki własne 39.886,40	601.997,09 w tym; środki własne 311.542,69 środki SPO 290.454,40
5	Budowa zbiornika wodnego - opracowanie dokumentacji	Urząd Gminy	010	2004	2006	86.904	14.904	14 904			64.904	
6	Projekt strefy rekreacji miejscem spędzania wolnego czasu i kształtowanie prozdrowotnych postaw wśród dzieci	Urząd Gminy	851	2005	2007	2.674.000	24.000	24 000			40.000 w tym środki własne 14.000 Środki EOG 26.000	2.610.000 Środki własne 392.000 Środki EOG 2.218.000
7	Termomodernizacja sposobem na oszczędzanie energii cieplnej i ograniczenie emisji zanieczyszczeń	Urząd Gminy	700	2005	2007	2.705.000	12.500	12.500			42.500 w tym środki własne 17.500 Środki pozyskane Z EOG 25.000	2.650.000 w tym środki własne 397.000 środki pozyskane z EOG 2.253.000
Razem						22.018.457,44	3.148.835,02	416.451,10	495.000	2.237.383,92	12.906.124,33	5.861.997,09

247

UCHWAŁA Nr. XXXIII/196/05 RADY GMINY W WIŚLICY

z dnia 29 listopada 2005r.

w sprawie Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica na lata 2005-2013

Na podstawie art. 17 pkt. 1 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz 1951 z późn. zmianami) Rada Gminy w Wiślicy uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica na lata 2005-2013 stanowiącą załącznik Nr. 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Wójta Gminy do realizacji ustaleń zawartych w Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy: S. Borzęcki

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XXXIII/196/05
Rady Gminy w Wiślicy
z dnia 29 listopada 2005r.

Strategia Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica

Wprowadzenie

- I. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Wiślica
  - 1.1. Demografia
  - 1.2. Sfera ubóstwa (niedostatku)

- 1.3. Pozycja na rynku pracy
- 1.4. Podstawowe zagrożenia zdrowotne i społeczne
- 1.5. Niepełnosprawność
- 1.6. Dostęp do systemu edukacji
- 1.7. Aktywność kulturalna i sportowa
- II. Analiza SWOT
  - 2.1. Geneza i zakres sesji planowania strategicznego
  - 2.2. Lista uczestników sesji planowania strategicznego
  - 2.3. Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Wiślica
  - 2.4. Raport z warsztatów planowania strategicznego
- III. Planowanie rozwoju polityki społecznej w gminie Wiślica
  - 3.1. Cele strategiczne i operacyjne
  - 3.2. Zadania
- IV. System wdrażania
- V. Sposoby monitorowania i oceny realizacji strategii
- VI. Harmonogram realizacji najważniejszych zadań

Wprowadzenie

Kilkunastoletni okres koncentracji uwagi władz państwowych na rozwiązywaniu kluczowych problemów gospodarczych, wsparty wyrzeczeniami obywateli przyniósł w skali globalnej stosunkowo szybkie i odczuwalne zmiany w sferze materialnej. Koncentracji na problemach gospodarczych towarzyszy od wielu już lat brak jasno określonych zasad polityki społecznej (wartości, priorytety), co skutkuje dominacją działań doraźnych, ratowniczych nad rozstrzygnięciami systemowymi. Sprawę komplikuje ponadto brak czytelnego dla obywateli kierunku w jakim podąża państwo w sferze socjalnej.

Dlatego tak istotne jest opracowanie spójnej strategii polityki społecznej dla państwa i wszystkich szczebli samorządu lokalnego tj. województw, powiatów oraz gmin. Zbyt długie zaniechanie w przygotowaniu strategii w tak istotnych dziedzinach życia jak ochrona zdrowia, zatrudnienie, zabezpieczenie na wypadek choroby, starości, niepełnej sprawności, dostęp do kształcenia oraz wypoczynek może spowodować obniżenie efektywności całego układu gospodarczego. Brak spójnej polityki socjalnej państwa może spowodować narastanie i pogłębianie się problemów społecznych ludności, gdyż ważnych problemów nie da się odłożyć. W późniejszym terminie rozwiązanie ich będzie wymagało zwiększonego nakładu środków oraz wysiłku organizacyjnego całego samorządu oraz ludności. Już w obecnych latach zauważalny jest brak spójnej i kompleksowej strategii polityki socjalnej, umożliwiającej sprawną współpracę i kooperację między poszczególnymi jednostkami odpowiedzialnymi za rozwój społeczny człowieka w danej gminie czy powiecie. Dlatego tak istotną sprawą jest opracowanie oraz wdrożenie konkretnych rozwiązań systemowych w ramach polityki społecznej, które trafnie zdefiniują najistotniejsze problemy społeczne, a także efektywnie zaspokajają będą potrzeby jednostek oraz grup społecznych. Prawidłowo przygotowana strategia określi kategorie korzystających ze wsparcia społecznego oraz zasady współuczestnictwa odbiorców świadczeń oraz usług socjalnych.

Przed przygotowaniem strategii polityki społecznej, należy prawidłowo określić definicję i cele tego rodzaju polityki. Można stwierdzić, że polityka socjalna państwa to wszystko, w czym państwo pomaga obywatelom, by niwelować nierówności społeczne, niedostosowania czy problemy społeczne. Takie działania państwa mają na celu zapobieganie patologiom, wyrównywanie szans ludności na rozwój i zaspokajanie niezbędnych potrzeb obywateli

Oprócz generalnych problemów społecznych właściwych dla każdego kraju, można również wyróżnić obszary specyficzne tylko i wyłącznie dla danej społeczności lokalnej. Dlatego niezbędne wydaje się opracowanie strategii polityki społecznej dla gminy, gdyż każda społeczność wypracowuje właściwe dla siebie systemy wsparcia ludności w wypadku pojawienia się problemów społecznych. Strategia przewiduje również rozwiązania sytuacji, kiedy jednostka lub grupa ludzi znajdzie się w trudnej sytuacji życiowej, której przeciętne wykracza poza ich własne środki, możliwości oraz uprawnienia. Celem głównym w sferze działań socjalnych władz publicznych jest więc dbałość o to, by jednostki społeczności (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Podejmowanie działań służących utrzymaniu i poprawie jakości życia członków społeczności jest obowiązkowym zadaniem władz publicznych, dlatego władze te powinny dążyć do zbudowania spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swoich obywateli. Stworzenie takiego systemu

da mieszkańcom gwarancje zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń i aspiracji. Natomiast określenie podstawowych potrzeb jednostek i grup społecznych oraz kryteria ich hierarchizacji zależy od konkretnej zbiorowości, jej historii, kultury oraz warunków ekonomicznych.

Dlatego tak ważne dla lokalnych społeczności jest opracowanie właściwej dla regionu strategii polityki socjalnej. By osiągnąć wyznaczone cele niezbędne będzie współdziałanie między władzami lokalnymi i poszczególnymi grupami społeczności, zgodnie z kolejnymi punktami przygotowanej strategii. W długofalowej perspektywie ma to niwelować różnice między grupami społecznymi, a także wspierać lokalną ludność w przezwyciężaniu problemów.

I. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Wiślica

Gmina Wiślica zajmuje około 101 km² i położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego; w powiecie buskim. W skład gminy wchodzi 20 sołectw, wśród których największe pod względem powierzchni to Górki, natomiast pod względem liczby ludności Wiślica. Najmniejsze sołectwa to Brzezcie oraz Hołudza.

Wiślica położona jest w południowo-zachodniej części Wyżyny Małopolskiej, w regionie Niecki Niedziańskiej. Sąsiaduje z 6 gminami:

- Busko-Zdrój,
- Pińczów,
- Złota,
- Czarnocin,
- Opatowiec oraz,
- Nowy Korczyn.

Wiślica jest gminą typowo rolniczą i większa część jej powierzchni przeznaczona jest pod uprawy rolnicze. Spowodowane jest to wysoką jakością gleb występujących na jej terenie oraz korzystnymi warunkami klimatycznymi - klimat nizinny o cechach kontynentalnych. W Wiślicy odnotowuje się jedną z najwyższych średnich rocznych temperatur - około 8°C. Korzystna jest również średnia, roczna wilgotność powietrza, bo waha się w granicach od 71 % do 80 %. Również warunki insolacyjne są bardzo dobre dla upraw rolniczych - w roku średnio odnotowuje się 1551 godzin ze słońcem.

Dodatkowo, gmina Wiślica posiada świetne warunki ekologiczne, gdyż w promieniu 65 km nie ma uciążliwego przemysłu, a prawie cały jej teren położony jest na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny.

Gmina Wiślica jest bardzo słabo zalesiona - zaledwie 3 % jej powierzchni to lasy.

Biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną gminy Wiślica, można jednoznacznie stwierdzić, iż jest ona w dużej mierze uzależniona od rolnictwa. Większość jej mieszkańców zatrudniona jest w rolnictwie i stąd czerpie źródła utrzymania. Tylko mały procent ludności zatrudniony jest w działalności pozarolniczej.

Gmina Wiślica, pod względem swej struktury, podobna jest do pozostałych nieuzdrowskich gmin powiatu buskiego. Powiat ten, na tle województwa świętokrzyskiego, wyróżnia się przede wszystkim dwoma rzeczami: Po pierwsze, na terenie powiatu buskiego znajdują się znane w całym kraju uzdrowiska w Busku-Zdroju oraz Solcu-Zdroju, co wiąże się z szeregiem konsekwencji. Po drugie, w konsekwencji powyższego, zauważalną jest różnica w poziomie ekonomicznym gmin uzdrowskich i nieuzdrowskich. Generalnie, powiat buski wyróżnia się typowo rolniczym charakterem. W porównaniu do innych powiatów, wysoki jest odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie. Duża liczba zatrudnionych w tym sektorze gospodarki powoduje, że w powiecie stopa bezrobocia należy do najniższych w województwie i nie przekracza poziomu 15 %. Jednocześnie, z uwagi na fakt, iż w regionie dominują małe gospodarstwa, poziom dochodów osiąganym przez mieszkańców powiatu należy do najniższych w województwie.

Jak już wspomniano, Wiślica zalicza się do gmin typowo rolniczych i tym samym zmagają się z problemami społecznymi charakterystycznymi dla tego rodzaju społeczności. Głównie są to:

- wysokie ukryte bezrobocie,
- słaby dostęp do służb publicznych,
- marginalizacja problemów gminy przez władze województwa oraz
- uzależnienie od czynników wpływających na rolnictwo, czyli głównie od warunków klimatycznych.

Jednakowoż, bliskość gmin uzdrowskich stwarza miejsca pracy również dla mieszkańców Wiślicy. Jest to także znakomita okazja do aktywizowania turystyki w gminie, choćby poprzez goszczenie turystów odwiedzających uzdrowiska.

Natomiast głównym zagrożeniem dla Wiślicy jest jej marginalizacja w planach rozwoju powiatu, oraz migracja mieszkańców do sąsiadujących gmin, a także duże uzależnienie od gmin uzdrowskich i tym samym koniunktury w sektorze turystyki uzdrowskiej.

1.1. Demografia

Gminę Wiślica zamieszkuje ponad 6 tys. osób. W strukturze demograficznej gminy zwiększa się udział ludności w wieku poprodukcyjnym (22 %). Podobny odsetek ludności jest w wieku przedprodukcyjnym, czyli w wieku produkcyjnym znajduje się około 55 % ludności gminy. Korzystną sytuacją dla gminy jest fakt, że w wieku mobilnym, tj. od 18 do 44 lat, jest ponad 63 % osób w wieku produkcyjnym.

Prognozy demograficzne w gminie są zgodne z ogólnopolskim trendem i pokazują starzenie się ludności. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 80 osób w wieku nieprodukcyjnym. Można odnotować znaczną różnicę jeśli chodzi o płeć osób w tym rozróżnieniu, otóż na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 62 mężczyzn, a aż 102 kobiety w wieku nieprodukcyjnym. Tendencja ta jest również zbieżna z ogólnym trendem. Spowodowane jest to późniejszym odchodzeniem mężczyzn na emeryturę oraz wyższą umieralnością mężczyzn.

Jeśli chodzi o czynniki demograficzne, również przyrost naturalny w gminie Wiślica ma podobny do ogólnopolskiego i wojewódzkiego kierunek trendu. Obecnie wynosi - 8,3 ‰. Jest więc bardzo niski i wyróżnia się na tle powiatu buskiego, gdzie przyrost naturalny wynosi - 3,6 ‰. Jeszcze większa jest różnica w porównaniu ze wskaźnikiem dla całego województwa, gdzie wskaźnik przyrostu naturalnego wynosi - 1,6 ‰. Na tak niski przyrost naturalny składa się zarówno niski poziom urodzeń żywych (6,6 ‰) oraz wyższy niż ogólnie dla całego powiatu wskaźnik zgonów (14,9 ‰).

Dane demograficzne potwierdzają również utrzymywanie się udziału kobiet w populacji na stałym poziomie. Aktualnie ludność według płci dzieli się prawie równo, więc na 100 mężczyzn przypada 100 kobiet. Prognozy demograficzne na przyszłe lata wskazują na utrzymanie się tej tendencji. Jest to niższy wskaźnik w porównaniu do takiego samego wskaźnika dla Województwa Świętokrzyskiego, gdzie na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety.

Z roku na rok maleje odsetek osób żonatyh i zamężnych, natomiast wzrasta liczba osób żyjących w nieformalnych związkach. Jednak wciąż ponad 60 % mieszkańców gminy żyje w związku małżeńskim. Zwraca uwagę fakt coraz późniejszego zawierania związków małżeńskich. Tylko około 100 osób w wieku do 25 lat żyje w formalnym związku. Natomiast 25 % spośród osób powyżej 15 roku życia jest stanu wolnego lub żyje w związku partnerskim. Jak w większości małych gmin rolniczych, również w Wiślicy można odnotować znaczną różnicę w ilości wdów w porównaniu do ilości wdowców. Wdów jest około 5 razy więcej niż wdowców. Spowodowane jest to głównie wyższą umieralnością mężczyzn. Jeśli chodzi natomiast o rozwody, ich ilość w gminie, jak i na terenie całego powiatu buskiego jest dość niska. Wskaźnik ten wynosi 0,3 ‰ - jest prawie identyczny ze wskaźnikiem dla Województwa Świętokrzyskiego, gdzie wskaźnik ten wynosi 0,4 ‰.

Jeśli chodzi o podział gospodarstw domowych według liczby osób w gospodarstwie, najwięcej jest gospodarstw, gdzie mieszka powyżej 5 osób, gdyż takich mieszkań jest ponad 34 %. Powodem takiej sytuacji jest zamieszkiwanie w jednym gospodarstwie kilku pokoleń. Sytuacja taka ma miejsce głównie ze względów ekonomicznych, gdyż młodym ludziom zakładającym rodziny brak jest wystarczających środków finansowych na założenie osobnego gospodarstwa. Połowę mniej jest gospodarstw jednoosobowych. Średnia liczba osób w gospodarstwie domowym wciąż maleje i w gminie Wiślica wynosi 3,6, co jest zbieżne z ogólnopolskim trendem. Spowodowane to jest głównie ujemnym przyrostem naturalnym. Trend ten będzie się utrzymywał w perspektywie długookresowej.

Porównując dane demograficzne dotyczące rodzin niepełnych Wiślicy z całym województwem, można zauważyć wyższy procent takich rodzin, gdyż przekracza on 20 %. W województwie rodzin niepełnych jest około 14 %. Wśród niepełnych rodzin zdecydowana większość to matki z dzieckiem - takich rodzin jest ponad 200 z 243 wszystkich niepełnych rodzin. Trzeba zauważyć, że sytuacja taka ma miejsce na terenie całego województwa.

Jeśli chodzi o podział gospodarstw domowych według powierzchni posiadanych użytków rolnych, można odnotować, podobnie jak w innych gminach powiatu, większość gospodarstw małohektarowych. Tylko 12 % gospodarstw ma powierzchnie powyżej 10 hektarów. Więcej, bo 15 %, jest bardzo małych gospodarstw o powierzchni do 1 hektara.

Również struktura posiadania działek ze względu na wiek wygląda stosunkowo niekorzystnie, gdyż połowa gospodarstw należy do osób w wieku powyżej 65 lat. Pokazuje to postępującą intensywność starzenia się populacji rolników. Jednak taka struktura posiadania zauważalna jest również w innych gminach i jest zgodna z ogólnym trendem.

1.2. Sfera ubóstwa (niedostatku)

W gminie Wiślica około 37 % gospodarstw domowych utrzymuje się z pracy w rolnictwie. W gminie widoczne jest duże uzależnienie gospodarstw od państwa, gdyż około 40 % gospodarstw utrzymuje się z rent i emerytur. Z powodu sąsiedztwa gminy Busko-Zdrój, gdzie są większe możliwości znalezienia pracy 20 % gospodarstw utrzymuje się z pracy najemnej. Wskaźnik ten nie jest wysoki, jednak w porównaniu z innymi gminami z regionu Wiślica wypada korzystnie.

Na terenie gminy znajduje się około 140 km sieci wodociągowej - gmina jest zwodociągowana w 99 %. Brak jest tylko połączenia wodociągowego w kilkunastu gospodarstwach w miejscowości Skorcice - Aleksandrów. Gmina Wiślica nie posiada sieci kanalizacyjnej oraz na terenie gminy nie działa żadna oczyszczalnia ścieków. Jeśli chodzi o zabezpieczenie energetyczne gminy, Wiślica nie posiada sieci gazowej - mieszkańcy korzystają z butli gazowych. Natomiast wszystkie gospodarstwa są przyłączone do sieci elektrycznej. Około 60 % mieszkań ogrzewanych jest za pomocą lokalnych sieci centralnego ogrzewania.

Zgodnie z ogólnopolską tendencją większość budynków na terenie gminy wybudowana została w okresie powojennym w latach 1945-1970. W kolejnych latach liczba budowanych budynków stopniowo spadała. Obecnie w Wiślicy buduje się jeszcze mniej. W latach 2001-2002 oddano do użytku zaledwie 16 nowych budynków. Jest to mało, jednak na tle Województwa Świętokrzyskiego gminy powiatu buskiego plasują się powyżej średniej jeśli chodzi o liczbę oddawanych budynków. Na koniec 2003 roku w gminie Wiślica były 1722 mieszkania, w których było 7191 izb.

Na jedno mieszkanie w gminie przypadało 3,38 mieszkańca, co jest tylko nieznacznie wyższym wskaźnikiem od średniej dla całego powiatu.

Bardzo istotną sprawą dla prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie są odpowiednio wysokie dochody osiągane przez mieszkańców gminy. W przypadkach niemożności osiągnięcia dochodów przez mieszkańców gminy, pomocy we wszelki możliwy sposób powinny udzielać samorzady. Takie postępowanie ma na celu niwelowanie różnic społecznych oraz zapobieganie wykluczeniom społecznym. Pomoc socjalna powinna być tak skonstruowana, by zapewniać mieszkańcom podstawowe i niezbędne rzeczy oraz pomagać w wyjściu z sytuacji, kiedy mieszkaniec jest stale utrzymywany przez pomoc socjalną. Obecnie w gminie Wiślica ponad 40 % mieszkańców utrzymuje się ze źródeł niezarobkowych, tj. rent, emerytur i świadczeń z pomocy społecznej. W roku 2003 pomocą gminy objętych został 341 rodzin. Niepokojącą rzeczą jest wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, gdyż w ubiegłym roku takich rodzin było już 369. Również niekorzystną sprawą, z punktu widzenia rynku pracy, jest fakt, że ponad połowa osób korzystających z pomocy to osoby w wieku produkcyjnym, które powinny utrzymywać się same. Jest to istotne nie tylko z powodu mniejszego obciążenia budżetu gminy, ale również z powodu lepszej kondycji psychicznej oraz wiary we własne możliwości osób osiągających dochody z zarobkowego źródła. W Wiślicy wyróżnić można kilka rodzajów pomocy dla rodzin, prowadzone są również statystyki pokazujące najczęstsze przyczyny ubiegania się o pomoc socjalną. Należy tutaj zaznaczyć, że pomoc powinna objąć większą grupę osób, lecz z racji braku funduszy na ten cel w budżecie gminy, pomoc otrzymują naprawdę najbardziej potrzebujący. Stałym powodem przyznawania pomocy socjalnej dla rodzin jest ubóstwo. Z tej przyczyny pomoc w ostatnich 2 latach otrzymało 21 rodzin. Najwięcej gospodarstw domowych uzyskało pomoc gminy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa. W 2004 roku było to 90 rodzin. Poza tym częstymi przyczynami przyznawania zasiłków były niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezrobocie. Taka struktura powodów utrzymuje się już od lat. Innymi powodami udzielania pomocy społecznej były alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego czy potrzeba ochrony macierzyństwa. Łącznie w 2004 roku pomoc socjalna objęła ponad 1650 osób, co stanowi ponad 25 % mieszkańców gminy.

Ubóstwo w dużej mierze wynika z problemu bezrobocia. Podobnie jak na terenie całego kraju, również w Wiślicy brakuje miejsc pracy dla osób w wieku produkcyjnym. Większość osób utrzymuje się z pracy na własnym gospodarstwie, a te z reguły nie są duże, także w większości rolnicy produkują tylko na własne potrzeby. Dla większości jedyną dostępną pracą jest praca sezonowa lub dorywcza, dlatego powszechna jest rezygnacja z kształcenia dzieci, ograniczanie wydatków na leczenie i żywność.

Ważną przyczyną udzielania pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc takim rodzinom powinna być celem priorytetowym strategii polityki socjalnej. Gmina ma za zadanie zapewnić dostęp do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

Gmina powinna też zwrócić uwagę na niepełnosprawnych na terenie Wiślicy. Chodzi zarówno o wsparcie finansowe i poradnictwo, jak również o zadbanie o odpowiednie rozwiązania infrastrukturalne. Bezspornym jest natomiast fakt przyznawania takim osobom oraz długotrwanie chorym zasiłków socjalnych. Zasiłki takie mają na celu wyrównanie szans rozwoju osób niepełnosprawnych i chorych.

Patrząc na powody przyznawania zasiłków socjalnych dla określonych grup społecznych, można wysnuć kilka wstępnych wniosków. Samorząd gminy Wiślica przede wszystkim powinien dbać o spadek bezrobocia. Czynić to można poprzez różne formy zatrudnienia socjalnego, zachęcanie do podnoszenia wykształcenia przez bezrobotnych czy też stwarzanie korzystnych warunków dla inwestorów mogących zapewnić miejsca pracy. Z racji małej ilości środków wydzielanych w budżecie gminy na pomoc socjalną powinno się stopniowo zastępować doraźną pomoc materialną działaniami z zakresu poradnictwa, interwencji kryzysowej oraz programów profilaktycznych nakierowanych na grupy najbardziej zagrożone ryzykiem wykluczenia społecznego. Takie działania długofalowo zmieniają sytuację rodzin zagrożonych ubóstwem, bezrobociem oraz problemami oświatowo-wychowawczymi. Różnego rodzaju działania szkoleniowe oraz poradnictwo wskazują również możliwości rozwoju, przebranżowienia oraz zdobycia wykształcenia, czyli trwałe czynniki, które mogą się przyczynić do trwałego wyjścia z trudnej sytuacji.

Również istotną sprawą w polityce socjalnej jest prawidłowe zdiagnozowanie lokalnej społeczności oraz trafne wytypowanie jednostek i grup społecznych wymagających pomocy gminy. Z racji tego, że jest to bardzo istotna sprawa dla rozwoju gminy, sposoby wybrania takich osób oraz możliwości ich wsparcia powinny znaleźć się w strategii rozwoju polityki socjalnej. Zapewni to prawidłowe i długofalowe planowanie trwałej pomocy dla mieszkańców gminy, jak i większe poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

1.3. Pozycja na rynku pracy

Bardzo ważną sprawą, z punktu widzenia polityki socjalnej gminy, jest problem bezrobocia. Posiadanie stałego dopływu comiesięcznych dochodów jest dla mieszkańców gwarancją stabilizacji oraz prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Regularne dochody zapewniają również godne życie, a także zapobiegają wykluczeniom społecznym oraz wszelkim patologiom. Dlatego każda gmina powinna dążyć do jak najniższego poziomu bezrobocia, pomagać osobą szukającym pracy oraz stwarzać korzystne warunki dla inwestorów. Samorząd gminny szczególną uwagę musi zwracać na długotrwale bezrobotnych, gdyż ta grupa społeczna jest szczególnie narażona na wykluczenia społeczne. Walka z bezrobociem możliwa jest na kilka sposobów, najsukuczniejsze wydają się wszelkiego rodzaju kursy podnoszące kwalifikacje oraz poradnictwo w sprawach związanych z rynkiem pracy.

W gminie Wiślica stopa bezrobocia utrzymuje się na poziomie 8-9 %. W roku 2004 zarejestrowanych było ogółem 314 osób bezrobotnych, w tym 134 kobiety. Poziom bezrobocia utrzymuje się na takim poziomie od kilku lat. Stopa bezrobocia na tym poziomie jest jednym z najniższych w Województwie Świętokrzyskim. Jednak należy zauważyć, że większość mieszkańców zatrudnionych jest na własnych gospodarstwach. Zazwyczaj są to małe gospodarstwa produkujące tylko na własne potrzeby, nie na sprzedaż. Taki rodzaj rolnictwa spowodowany jest niskim arealem posiadanych użytków rolnych. Jak pokazują wskaźniki, ponad 75 % gospodarstw w gminie Wiślica prowadzi wyłącznie działalność rolniczą. Niespełna 10 % gospodarstw na terenie gminy utrzymuje się z działalności pozarolniczej. Wśród takich gospodarstw najbardziej popularnymi rodzajami działalności gospodarczej są handel, przetwórstwo przemysłowe i budownictwo.

Z racji tego, że gmina Wiślica jest gminą typowo rolniczą, struktura zatrudnienia odpowiada innym tego rodzaju gminom w Polsce. Tak więc większość pracujących zatrudniona jest w rolnictwie na własnym gospodarstwie. Niepokojący jest fakt, że na terenie gminy znikoma ilość osób pracuje w najbardziej przyszłościowym sektorze usługowym. Ten rodzaj działalności gospodarczej wymaga mniejszych nakładów inwestycyjnych oraz jest mniej uzależniony od czynników zewnętrznych. Taka sytuacja powoduje również uzależnienie od jednego rodzaju aktywności gospodarczej, a także mniejsze możliwości przebranżowienia pracujących. Dlatego zachęcanie mieszkańców do inwestycji w inne sektory gospodarki oraz służenie pomocą w tym temacie powinno być jednym z elementów polityki socjalnej gminy Wiślica.

Warto zauważyć, że mimo że odnotowane bezrobocie utrzymuje się poniżej 10 %, to faktyczne bezrobocie na terenie gminy jest dużo wyższe. Występowanie wysokiego bezrobocia ukrytego jest charakterystyczne dla gmin rolniczych. Osoby bezrobotne nie zgłaszają tego faktu do władz samorządowych, gdyż nie widzą możliwości pracy. Spowodowane jest to głównie słabym uprzemysłowieniem gminy, a tym samym małą ilością miejsc pracy. Ludność pracuje zazwyczaj tylko na własnym gospodarstwie, a jeżeli już istnieje jakaś firma prowadząca działalność pozarolniczą, jest to zazwyczaj firma rodzinna, nie zapewniająca miejsc pracy dla innych mieszkańców. Według danych w tym regionie województwa bezrobocie ukryte osiąga największe rozmiary. Kolejną przyczyną takiego stanu jest duża liczba długotrwale bezrobotnych, którzy są psychicznie przekonani o braku możliwości podjęcia pracy. Osoby te wewnętrznie zrezygnowały z podjęcia zatrudnienia i pomoc gminy powinna być skierowana głównie na tą grupę osób, gdyż jest ona najmniej konkurencyjna.

Szansą na znalezienie pracy może być bliskość gmin uzdrowiskowych w powiecie: Buska-Zdrój i Solca-Zdrój. Przyczyną takiej okazji może być coraz szybciej rozwijająca się w kraju turystyki uzdrowiskowej. Wiadomo jednak, że miejsc pracy nie będzie na tyle dużo, by zapewnić zatrudnienie mieszkańcom powiatu, dlatego również ważnym zadaniem władz gminy, jest podnoszenie konkurencyjności mieszkańców Wiślicy poprzez różnorodne kursy przeszkalające, seminaria informacyjne czy sprawnie zorganizowany punkt obsługi osób bezrobotnych. Jest to bardzo ważna sprawa dla gminy, gdyż bezrobocie jest wciąż głównym czynnikiem powodującym ubóstwo. Konsekwencją braku pracy jest zubożenie, nieuczestniczenie w życiu zawodowym, a także zła kondycja psychiczna. Wszystko to powoduje niski standard życia i co najgorsze stan ten przekazywany jest na następne pokolenie. Dzieje się tak, gdyż osobom bezrobotnym brakuje środków na wykształcenie dzieci oraz zapewnić im możliwości rozwoju. Ponadto dzieci z rodzin dotkniętych bezrobociem są zmuszone ze względów finansowych na jak najszybsze rozpoczęcie pracy. Dlatego by zapobiec takim sytuacjom, gmina powinna pomagać najbardziej i długotrwale bezrobotnym w znalezieniu miejsc pracy.

Niestety podobnie jak w innych gminach rolniczych, osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy jest około 60 %. Niepokojący jest fakt, że do grupy osób bezrobotnych coraz częściej dołączają osoby młode. Młodzi ludzie muszą pozostawać na utrzymaniu rodziców, co nie jest korzystne z punktu widzenia gminy, gdyż nie powoduje to usamodzielnienia się młodych ludzi i szybszego rozwoju gminy. Około 43 % wszystkich bezrobotnych to osoby w wieku od 19 do 24. Spowodowane jest to brakiem odpowiedniej ilości miejsc pracy i złą sytuacją gospodarczą w regionie. Młodzi ludzie najczęściej zostają więc na utrzymaniu rodziców i pomagają w pracach rolniczych. Pozostała grupa ludzi w tym wieku migruje do innych, większych miast województwa w poszukiwaniu pracy. Władze samorządowe Wiślicy powinny zwrócić uwagę na ten problem, gdyż jest to zagrożenie dla prawidłowego rozwoju gminy.

Małe szanse znalezienia pracy i wysoka stopa bezrobocia powodują, że niska jest motywacja do podnoszenia kwalifikacji i wykształcenia w gminie. Dlatego w Wiślicy poziom wykształcenia ludności jest dosyć niski. Jednak wśród bezrobotnych najniższy procent to osoby najlepiej wykształcone, wśród których bezrobotnych jest tylko 3,5 %. Biorąc pod uwagę wykształcenie, najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, średnim zawodowym i gimnazjalnym. Trend ten jest zgodny z ogólną tendencją, że im niższy poziom wykształcenia, tym większa szansa dołączenia do grupy osób bezrobotnych.

Warto również przyjrzeć się strukturze bezrobotnych w podziale według stażu pracy. Ponad 44 % bezrobotnych to osoby bez doświadczenia. W miarę zdobywania kolejnych lat doświadczenia, liczba bezrobotnych maleje. Jest to więc kolejna sprawa, którą gmina w znacznym stopniu powinna się zainteresować. Rozwiązaniem takiej sytuacji może być zachęcanie przedsiębiorców do zatrudniania osób bez doświadczenia w zamian za różnego rodzaju ulgi oraz zachęcanie takich osób do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji.

W obecnych czasach problem bezrobocia dotyka całego kraju, jednak oprócz ogólnopolskich rozwiązań systemowych, również podstawowe jednostki samorządowe, jakimi są gminy, powinny starać się niwelować niekorzystne skutki, jakie powoduje bezrobocie. Czynić to może poprzez różne inicjatywy tak, by problem ten dotykał jak najmniejszą liczbę osób. Działania te powinny być nastawione na trwałą likwidację braku miejsc pracy, więc konieczne jest umieszczenie rozwiązań tego problemu w strategii rozwoju polityki socjalnej gminy Wiślica.

1.4. Podstawowe zagrożenia zdrowotne i społeczne

Dla opracowania realnej strategii polityki socjalnej gminy Wiślica niezbędne jest prawidłowe wskazanie zagrożeń zdrowotnych oraz społecznych na terenie gminy. Diagnoza taka jest bardzo istotna by zaplanować założenia i działania mające na celu niwelowanie i pokonywanie przedstawionych problemów.

Zabezpieczenie medyczne dla mieszkańców gminy zapewnia Ośrodek Zdrowia w Wiślicy. W Ośrodku Zdrowia pracuje 2 internistów, 1 stomatolog oraz 2 lekarzy specjalistów. Jeśli chodzi o nagłe wypadki, ludność gminy obsługiwana jest przez Stację Pogotowia Ratunkowego w Busku-Zdroju. Natomiast jeśli chodzi o nagłe, wyjazdowe wypadki, zabezpiecza to Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach - filia w Busku-Zdroju. Obsługę farmakologiczną na terenie gminy zapewniają 2 punkty apteczne w Wiślicy. Trzeba zaznaczyć, że w tej gminie podobnie jak w całym kraju, sytuacja w służbie zdrowia nie jest zadowalająca. Infrastruktura medyczna jest przestarzała i w małym stopniu odpowiada potrzebom potencjalnych klientów. Tak słabe zabezpieczenie społeczne powinno być jak najszybciej polepszone, gdyż jest to jeden z podstawowych czynników wpływających na poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy. Szczególnie istotne jest to dla najuboższych mieszkańców gminy, których z racji trudnej sytuacji materialnej, nie stać jest na korzystanie z prywatnych służb medycznych. Należy tutaj również zauważyć, że w gminie Wiślica większość mieszkańców osiąga dochody należące do najniższych w Województwie Świętokrzyskim.

W gminie Wiślica w 2004 roku odnotowano bardzo wysoką zachorowalność ludności. Z różnych przyczyn w Ośrodku Zdrowia odnotowano ponad 1700 pacjentów. Zgodnie z ogólnopolskim trendem najwięcej osób, bo około 700, miało problemy z chorobami układu krążenia. Drugą najczęściej spotykaną grupą chorób były choroby układu mięśniowo-kostnego. Z chorobami tego typu zmagало się dużo mniej pacjentów, bo około 170. Podobna ilość osób zgłaszało się po pomoc z powodu cukrzycy oraz chorób dróg oddechowych. Poza tym w Ośrodku Zdrowia w Wiślicy odnotowano kilkadziesiąt zgłoszeń chorób tarczycy, układu trawiennego oraz chorób zakaźnych. Zadawalającą sytuacją jest fakt, że w gminie tylko 22 pacjentów leczyło choroby nowotworowe. Obecnie mała jest zachorowalność na wszelkiego typu alergie, jednak wszystkie prognozy na najbliższe lata przewidują duży wzrost zachorowań. Przewiduje się również, że znacznie wzrośnie liczba dzieci ze zniekształceniami kręgosłupa. Prognozy te powinny zostać ujęte w opracowywaniu wszelakich strategii rozwoju służby zdrowia, a także polityki społecznej.

Sytuacja służby zdrowia z roku na rok się pogarsza, dlatego społeczeństwo w coraz większym stopniu partycypuje w kosztach leczenia. Jednak z racji na poszerzającą się skalę ubóstwa na terenie gminy, w interesie władz gminy niezbędne wydaje się zapewnienie najbiedniejszym bezpłatnej pomocy medycznej. Również koszty specjalistycznych i niezbędnych do prawidłowego leczenia leków powinny być w miarę możliwości dofinansowane z budżetu gminy. Jednak z racji na niewystarczającą ilość środków, pomocą tego typu powinni być objęci rzeczywiście najbardziej potrzebujący. Problem ten jest ważny również z powodu ryzyka wykluczenia społecznego tych grup osób.

Zagrożenia, o których mowa wyżej, niosą za sobą niepożądane przez gminę skutki społeczne, czyli wysoką umieralność, długotrwałe stany chorobowe oraz niepełnosprawność. Dlatego władze lokalne powinny podejmować działania zapobiegawcze oraz prewencyjne, by nie doprowadzać do takich stanów. Ewentualne koszty stałego utrzymywania niedostosowanych do warunków społecznych ludzi są bardzo wysokie zarówno w kontekście finansowym, jak również społecznym. Zadaniem gminy jest próba aktywizacji społeczeństwa oraz zachęcanie do wychodzenia ze stanu marazmu oraz zwątpienia. Władze gminy powinny czynić to poprzez różnego typu działania, jednak osoby narażone na wykluczenia społeczne, powinny czuć zainteresowanie swoją osobą oraz chęć pomocy. Wsparcie udzielane przez gminę powinno w miarę możliwości mieć charakter trwały.

Pogarszające się warunki życia wpływają również na kondycję psychospołeczną populacji. Ludność próbuje chwilowo zapominać o problemach uciekając w alkohol i inne środki psychotropowe. Dlatego tak istotnym problemem dla każdej gminy są uzależnienia. Podobnie jednak jak w innych gminach rozmiar problemu uzależnień jest bardzo ciężki do zmierzenia. Wynika to z niechęci osób mających problemy z alkoholem do ujawniania tego faktu. Często zdarzają się również przypadki, że osoba uzależniona nie zdaje sobie sprawy ze swojego problemu. Dlatego działalność instytucji zmierzających do ustalenia liczby osób uzależnionych jest utrudniona. W 2004 roku w gminie Wiślica objęto pomocą 23 osoby mające problemy z uzależnieniem alkoholowym. Statystyki te są niestety niezbyt wiarygodne, gdyż są to tylko osoby poddające się dobrowolnie leczeniu. Problem dokładniejszego zbadania problemu alkoholizmu jest bardzo istotny z punktu widzenia rozwoju gminy. Lepsze dane dotyczące tego problemu pozwolą lepiej zapobiegać uzależnieniom w przyszłości. Należy dodać, iż tego typu problemy socjalne są bardzo groźne. Powodują trwałe wykluczenie społeczne, a także zagrażają prawidłowemu rozwojowi gminy. Niekorzystnie wpływają również na kolejne pokolenia.

Problem alkoholizmu wynika z trudności przystosowania się do ciężkich warunków życia mieszkańców. Trudności w znalezieniu pracy, ciągły stres, poczucie osamotnienia w rozwiązywaniu kluczowych problemów to główne powody sięgania po środki odurzające. Problem ten jest szczególnie niebezpieczny w przypadku młodych ludzi, wobec których oczekiwania i presja społeczna są ogromne. Dlatego młodzież masowo zaczyna sięgać po alkohol i środki psychotropowe powodujące silne uzależnienie. Wśród młodych ludzi zjawiska te są również bardzo niebezpieczne, gdyż bardzo ciężko jest zmierzyć rozmiar tego zjawiska. Dlatego jednym z głównych priorytetów rozwoju gminy powinna być walka z uzależnieniami - szczególnie wśród młodzieży. Mimo problemów ze zmierzeniem rozmiaru alkoholizmu na terenie Wiślicy w rozwiązywaniu problemów uzależnień gmina powinna korzystać z wieloletnich doświadczeń w tej dziedzinie. W świetle opinii specjalistów są to przede wszystkim działania profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży oraz kobiet. Odpowiednia profilaktyka pozwoli uchronić część osób przed problemem alkoholizmu, a także uświadomić innym mieszkańcom gminy, jak zapobiegać i jak pomagać osobom uzależnionym.

Na terenie Wiślicy nie odnotowano dotychczas zjawiska narkomanii, jednak wynika to bardziej z trudności w zmierzeniu skali tego problemu, niż z braku jego występowania. W obecnych czasach zagrożenie narkomanią stale wzrasta, dlatego konieczne są odpowiednie działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.

Prawidłowe rozwiązanie problemu uzależnień jest istotny nie tylko dla osób bezpośrednio zagrożonych chorobą, ale również dla osób bliskich. Również dla tych osób alkoholizm jest bardzo stresujący. W przypadku uzależnienia sytuacja ta oddziałuje także na całą rodzinę. Dlatego pomoc w tego typu przypadkach powinna kompleksowo być skierowana także do osób bliskich. Problem powinien być więc szczególnie wnikliwie przeanalizowany i w tej dziedzinie powinni się specjalizować pracownicy odpowiedzialni za problemy społeczne.

1.5. Niepełnosprawność

Jednym z podstawowych zadań własnych każdej gminy jest wyrównywanie szans na rozwój wszystkich grup społecznych. Najbardziej narażoną na wykluczenie społeczne grupą są osoby niepełnosprawne. Dlatego również na te osoby powinna być zwrócona baczną uwagę władz samorządowych. Na terenie gminy Wiślica znajduje się około 1000 osób niepełnosprawnych. Porównując tą liczbę do wszystkich mieszkańców gminy, można zauważyć, że wskaźnik niepełnosprawności kształtuje się na poziomie ok. 17 %.

Spośród osób niepełnosprawnych ponad połowa to osoby w wieku poprodukcyjnym. Wśród młodzieży niepełnosprawnych jest stosunkowo mało, gdyż tylko 33, z czego 7 to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie.

Jeśli chodzi o podział osób niepełnosprawnych według płci, statystyka pokazuje, że nie ma tutaj widocznych różnic i wskaźnik ten rozkłada się mniej więcej po połowie. Są natomiast różnice w tym podziale, jeśli weźmie się pod uwagę wiek. Otóż prawie 1,5 - razy więcej jest kobiet niepełnosprawnych w wieku poprodukcyjnym niż mężczyzn. Wskaźnik ten jest dokładnie odwrotny jeśli chodzi o wiek produkcyjny.

Zdecydowana większość, bo ponad 70 %, to osoby biernie zawodowo. Niski wskaźnik aktywności zawodowej wśród tej grupy społecznej jest niewątpliwie problemem dla gminy, gdyż w dużym stopniu obciąża budżet. Niespełna 30 % pracujących wśród niepełnosprawnych to efekt kilku czynników społecznych. Przede wszystkim na wskaźnik ten wpływają niskie aspiracje, a także brak wiary we własne możliwości. Powodem takiego stanu rzeczy może być również uzależnienie się od korzystania z pomocy gminy i wewnętrzna niechęć do zmiany tej sytuacji.

Problem bezrobocia wśród niepełnosprawnych odnotowywany jest również w innych gminach na terenie Polski. Wynika on z trudnego rynku pracy, gdzie nawet pełnosprawne osoby mają problemy ze znalezieniem pracy. Jednak każda gmina powinna starać się pomagać tej grupie społecznej na rynku pracy. Czynić to może na różne sposoby, jednak najskuteczniejszym wydaje się stwarzanie korzystnych warunków do inwestowania oraz do zatrudniania osób niepełnosprawnych przez różnego rodzaju ulgi dla inwestorów i zatrudniających. Poprawy wymagają również ogólnopolskie reguły w sprawie zatrudniania bezrobotnych niepełnosprawnych.

Jednak jednym z najważniejszych powodów niskiego wskaźnika zatrudnienia wśród niepełnosprawnych jest ich niski poziom wykształcenia. Tylko 4 osoby spośród tej grupy społecznej ma wyższe wykształcenie. Zdecydowana większość skończyła edukację na poziomie podstawowym. Tak niski poziom wykształcenia wynika przede wszystkim z brakiem wiary we własne możliwości, a także izolacją od osób pełnosprawnych. Istotną przyczyną takiego stanu rzeczy jest również brak odpowiednio wyposażonych i dostosowanych szkół.

Sytuacja niepełnosprawnych jest szczególnie ciężka w gminach rolniczych, takich jak Wiślica. Gmina nie posiada odpowiedniej infrastruktury ułatwiającej funkcjonowanie osobom niepełnosprawnych. Poza tym większość osób na terenie gminy jest zatrudniona w rolnictwie - mało jest natomiast miejsc pracy w działalności pozarolniczej. Sytuacja ta również nie jest korzystna dla niepełnosprawnych, gdyż w rolnictwie zatrudnienie takich osób jest w wielu przypadkach niemożliwe.

Gmina nie posiada również na usunięcie istniejących barier architektonicznych oraz urbanistycznych, które w istotny sposób utrudniają życie osobom niepełnosprawnym, jednak w długim okresie rozwiązanie tego problemu wydaje się nieodzowne. Ważne to jest także z punktu widzenia niepełnosprawnych turystów, na których gmina Wiślica również powinna się nastawiać. Istniejące bariery powodują brak możliwości samodzielnego decydowania o sobie, a także zniechęcają niepełnosprawnych do podejmowania aktywnych działań.

Podsumowując ten podrozdział należy stwierdzić, że niepełnosprawni należą do grupy społecznej najbardziej narażonej na wykluczenie społeczne. Dlatego też, na te osoby powinna być zwrócona baczną uwagę i skierowana wszelka możliwa pomoc. Pomoc osobom niepełnosprawnym musi zajmować ważne miejsce w przygotowywanej na przyszłe lata strategii rozwoju polityki społecznej gminy. Łącznie z opracowywaniem planów finansowej oraz doradczej pomocy dla niepełnosprawnych, gmina powinna również zadbać o odpowiednią infrastrukturę.

1.6. Dostęp do systemu edukacji

Gmina Wiślica ma podobne wskaźniki wykształcenia do innych gmin rolniczych. Skończony jakiegokolwiek poziom edukacji posiada 4943 osoby. Z tej grupy około 40% skończyło edukację na poziomie podstawowym. Niepokojący jest fakt, że osób z wyższym wykształceniem jest zaledwie 159, co stanowi 35 % osób wykształconych. Jeśli chodzi o pozytywne tendencje w aspekcie wykształcenia, korzystnym jest fakt, że osoby najłatwiej wykształcone to ludzie w wieku poprodukcyjnym. Obecnie wśród młodych ludzi poziom wykształcenia się stale podnosi. Spowodowane to jest większą dostępnością do szkół oraz placówek oświatowych. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na wyższy poziom wykształcenia jest ogólny postęp społeczny i technologiczny na świecie, który wymaga stałego podnoszenia swoich kwalifikacji.

Dzieląc bezrobotnych według płci, można zauważyć, że lepiej wykształcone są kobiety. Kobiet z wykształceniem wyższym jest 2 - razy więcej niż mężczyzn. Jeszcze większa jest różnica, jeśli chodzi o wykształcenie średnie ogólne, gdzie kobiet jest 4 - razy więcej od mężczyzn z takim wykształceniem.

W roku szkolnym 2003/2004 w gminie Wiślica były 4 szkoły podstawowe (Wiślica, Chotel Czerwony, Skotniki Dolne, Hołudza). W szkołach tych uczyło się około 500 dzieci w 30 oddziałach. Jeśli chodzi o gimnazja, na terenie gminy znajduje się 1 gimnazjum w Wiślicy, gdzie kształcą się ponad 250 uczniów w 10 oddziałach. Z danych tych wynika, że jeśli chodzi o dostęp do edukacji, gmina Wiślica nie ma problemów w tej kwestii i infrastruktura szkolna jest wystarczająca. Dzieci i młodzież nie mają więc problemów w dostępie do dwóch podstawowych poziomów kształcenia. Nie ma też większych problemów, jeśli chodzi o następne poziomy edukacji. Szkoły ponadgimnazjalne znajdują się w gminie Busko-Zdrój, czy też w Kazimierzy Wielkiej, więc kończący gimnazjum nie mają problemu w dostępie do ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących i profilowanych. Gorzej przedstawia się sprawa jeśli chodzi o szkoły wyższe. Jednak młodzież, która chce kontynuować naukę na stopniu wyższym może wybrać albo stolicę województwa - Kielce, do których jest około 65 km lub jeden z najmocniejszych ośrodków akademickich w Polsce - Kraków, gdzie do pokonania jest podobna odległość. Przyszli studenci z terenów gminy Wiślica zmuszeni więc są do zamieszkania w jednym z tych miast.

Struktura wykształcenia wśród osób bezrobotnych jest podobna, tak więc niezależnie od poziomu wykształcenia, stopa bezrobocia kształtuje się podobnie. Jednak statystyki pod tym względem są mylące, gdyż osoby z podstawowym i zawodowym wykształceniem zazwyczaj zatrudnieni są na swoim gospodarstwie, natomiast osoby z wyższym wykształceniem starają się o pracę w działalności pozarolniczej. Generalnie jeśli chodzi o poziom wykształcenia w porównaniu do stopy bezrobocia w działalności pozarolniczej, ogólną zasadą jest, iż im wyższy poziom wykształcenia, tym niższy poziom bezrobocia.

Dużym problemem dla rodzin gminy Wiślica jest edukacja dzieci na poziomie wyższym. Konieczność uiszczenia opłat związanych z uczęszczaniem dziecka do szkoły czy zakup niezbędnych podręczników szkolnych to często poważny wydatek w budżecie gospodarstwa domowego i wymaga od rodziców ograniczania lub rezygnacji z zaspokajania innych potrzeb. Polityka socjalna gminy powinna więc przewidywać pomoc rodzinom z dziećmi w wieku szkolnym, by zapewnić młodym ludziom odpowiednie wykształcenie. Jeszcze wyższe opłaty muszą ponosić rodziny, w których przynajmniej jedno z dzieci zdecydowało się na kształcenie na studiach wyższych. Praktykowanym jest kilka sposobów pomocy takim rodzinom. Władze lokalne czynić to mogą poprzez dożywianie dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach lub poprzez kompletowanie wyprawek dla takich dzieci składających się z książek i innych materiałów szkolnych. Kolejnym sposobem jest wypłata stypendiów socjalnych dla uczniów najbardziej potrzebujących. Zachęcanie młodych ludzi do podnoszenia swojego poziomu wykształcenia jest bardzo istotne, gdyż dzieci z rodzin żyjących w ubóstwie mają niskie aspiracje i ambicje życiowe i należy pobudzać ich innymi sposobami do dalszej edukacji. Takie działania powinny zmierzać do wytłumaczenia dzieciom i młodzieży, że wyższy poziom wykształcenia to jedyna szansa na wyjście z ubóstwa.

Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, wykształcenie wyższe w gminie Wiślica ma znikomy procent ludzi. Spowodowane to jest przede wszystkim brakiem pewności siebie przez te osoby oraz istnieniem barier w świadomości społecznej, w której funkcjonuje przekonanie, że osoby niepełnosprawne nie są w stanie wykonywać odpowiedzialnej pracy. Poza mentalnym przyczynami słabego wykształcenia wśród niepełnosprawnych, istnieją również przyczyny czysto techniczne. Jest to niedostosowanie infrastruktury terenów gminy, szkół oraz transportu, które uniemożliwiają osobą niepełnosprawnym rozwój intelektualny oraz samodzielność życiową. Zgodnie z ogólnym kierunkiem rozwoju osób niepełnosprawnych, również w Wiślicy powinno się wpajać takim osobom przekonanie, że im wyższy stopień niepełnosprawności, tym wyższy powinien być poziom wykształcenia. Dążyć się powinno do tego, gdyż osoby o wysokim stopniu niepełnosprawności nie są w stanie wykonywać pracy fizycznej, tak więc powinny zmierzać do podnoszenia swojego wykształcenia w celu znalezienia odpowiedniej pracy umysłowej.

Gmina Wiślica powinna stale myśleć o przyszłości i wszechstronnemu rozwojowi gminy. Głównym tego aspektem powinno być dbanie o wykształcenie jej mieszkańców. Realizować to można zarówno poprzez wspomaganie finansowe najbiedniejszych mieszkańców, chcących kontynuować naukę, jak również poprzez wspomaganie organizacyjne. By zapewnić wszechstronną wiedzę, gmina powinna przygotować całą gamę zajęć pozaszkolnych oraz kół zainteresowań. Jest to niezwykle istotne, gdyż wszechstronny rozwój młodzieży jest niezbędny z punktu widzenia prawidłowego rozwoju gminy Wiślica.

1.7. Aktywność kulturalna i sportowa

Bardzo ważnym aspektem rozwoju w szczególności młodzieży jest odpowiedni i szeroki dostęp do kultury i dziedzictwa kulturowego własnego, lokalnego społeczeństwa, co pozwala na pełne kształtowanie świadomości społecznej człowieka. Również w Wiślicy aktywność kulturowa powinna być istotną sprawą.

Jednak z racji tego, że Wiślica to gmina typowo rolnicza, prawidłowe zorganizowanie i przykładanie wielkiej wagi do spraw kultury jest utrudnione. Spowodowana jest to faktem, iż rodziny mieszkające na terenie gminy po pierwsze dbają o zapewnienie środków do życia członkom rodziny, natomiast mniejsze znaczenie przybiera kultura. Podobnie jak w innych gminach rolniczych, wydatki na kulturę spychane są na sam dół hierarchii wydatków gospodarstw domowych.

Mimo tych utrudnień finansowych, władze gminy powinny jednak starać się dbać o rozwój kulturalny gminy. Wiślica ma ułatwione zadanie, gdyż na terenie gminy znajdują się zabytki znane na terenie całej Polski, co powinno zachęcać młodzież do poznawania historii swojego regionu. Dobrze zachowane zabytki na pewno ułatwiają dotarcie do młodych ludzi.

Na terenie gminy brak jest ośrodka stanowiącego centrum kulturalne. Baza kulturalna to przede wszystkim wiejskie świetlice środowiskowe oraz Muzeum Regionalne w Wiślicy. Z działań kulturalnych na terenie Wiślicy można odnotować imprezę „Dni Wiślicy” oraz imprezy ogólnogminne organizowane przez Szkołę Podstawową i Gimnazjum w Wiślicy.

Problemem Wiślicy jest też posiadanie zaledwie jednej biblioteki publicznej na jej terenie, w dodatku bardzo słabo wyposażonej. Posiada ona bardzo mały księgozbiór, który uniemożliwia ludziom na terenie Wiślicy prawidłowy rozwój kulturalny oraz zdobywania odpowiedniego wykształcenia.

W kontekście prowadzonej polityki społecznej bardzo istotną sprawą z punktu widzenia zdrowia, niepełnosprawności i wychowania odgrywa rozwój masowego sportu. Głównym problemem tej dziedziny społecznej jest bardzo słaba baza sportowa, która mogłaby służyć powszechnemu uprawianiu sportu. W Wiślicy istnieje zespół piłki nożnej „Gród” Wiślica, który bierze udział w rozgrywkach A-klasy. Jednak jeśli chodzi o inne dyscypliny sportu, brak jest odpowiedniej bazy sportowej. Poza piłką nożną, na terenie gminy istnieje jeszcze klub bilardowy „Miłek” w Chotlu Czerwonym, który osiąga dobre rezultaty w rozgrywkach wojewódzkich.

Podsumowując, jeśli chodzi o bardzo istotny, z punktu widzenia zdrowotnego, sportowy rozwój gminy, na terenie Wiślicy jest pod tym względem wiele do zrobienia. Jednak władze gminy powinny się starać o poszerzenie i rozbudowanie zaplecza sportowego na jej terenie, gdyż zaniedbanie tej sprawy w obecnych latach, niekorzystnie odbije się na zdrowiu mieszkańców w przyszłych latach.

II. Analiza SWOT

Planowanie strategiczne w gminie jest systematyczną metodą zarządzania zmianami oraz budowania partnerstwa na szczeblu lokalnym, w zakresie wspólnej wizji przyszłości. Jest to proces twórczy, określający główne obszary problemowe, dążący do osiągnięcia zgodności w sprawie zamierzeń, celów oraz strategii rozwiązywania pojawiających się problemów. Planowanie strategiczne oparte jest na zrozumieniu mocnych i słabych stron gminy i społeczności lokalnej oraz na rozpoznaniu zagrożeń i okazji tworzonych przez czynniki zewnętrzne.

Planowanie strategiczne jest również skutecznym sposobem komunikacji radnych z liderami społeczności lokalnych w procesie poszukiwania konsensusu oraz tworzenia wspólnej wizji. Jest metodą tworzenia nowych związków partnerskich, które wpływają na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej regionu - podnosząc ich konkurencyjną pozycję i rozwiązując problemy mające wpływ na poziom życia mieszkańców.

Przystępując do opracowania strategii rozwoju polityki społecznej należy precyzyjnie określić zakres pomocy społecznej oraz zdefiniować szczegółowy podział zadań realizowanych w ramach każdego ze szczebli administracyjnych.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) wskazuje zadania realizowane w zakresie pomocy społecznej:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Obowiązek wykonania zadań pomocy społecznej spoczywa na organach jednostek samorządu terytorialnego oraz na administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawami.

Gmina i powiat, obowiązane zgodnie z przepisami ustawy do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, pomimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez gminę, należą:

- prowadzenie domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia o zasięgu lokalnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- przyznawanie pomocy rzeczowej,
- przyznawanie pomocy w naturze na ekonomiczne usamodzielnienie,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie,
- inne zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez gminę, należą:

- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym w tym osobom bezdomnym,
- organizowanie i prowadzenie gminnych ognisk wychowawczych, świetlic i klubów środowiskowych dla dzieci, a także organizowanie mieszkań chronionych,
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osób bezdomnych i innych osób nie mających dochodu i możliwości ubezpieczenia się na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
- udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- praca socjalna,
- odprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- zapewnienie środków na wynagrodzenia dla pracowników i warunków realizacji zadań.

Zadania zlecone gminie obejmują:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, renty socjalnej,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, gwarantowanych okresowych i specjalnych okresowych, macierzyńskich okresowych i jednorazowych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- przyznawanie zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego,
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- organizowanie i prowadzenie środowiskowych domów samopomocy,
- zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin po zapewnieniu odpowiednich środków,
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej i zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników realizujących zadania.

2.1. Geneza i zakres sesji planowania strategicznego

Wypracowanie podstaw Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica odbyło się podczas sesji planowania strategicznego, w dniu 7.07.2005. Do jej przeprowadzenia wykorzystano metodę MAPS (Metoda Aktywnego Planowania Strategicznego). Istota tej metody zakłada realizację następujących po sobie kolejno 6 etapów:

1. Analiza problemów
2. Przeformułowanie problemów na cele
3. Hierarchizacja celów
4. Wybór celu strategicznego
5. Zdefiniowanie działań
6. Opracowanie planu / harmonogramu zadań

Udział w sesji wzięli przedstawiciele społeczności gminy Wiślica oraz pracownicy Urzędu Gminy - zaproszeni przez władze.

Spotkanie poprowadzili przedstawiciele Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S.A.

Celem sesji było wypracowanie założeń niezbędnych dla opracowania analizy SWOT problemów społecznych gminy Wiślica.

Raport zawiera:

- listę uczestników sesji,
- propozycje zgłoszone przez poszczególnych uczestników:
  - mocnych stron
  - słabych stron
  - szans rozwoju
  - zagrożeń rozwoju

2.2. Lista uczestników sesji planowania strategicznego

Lista uczestników sesji planowania strategicznego ds. opracowania Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica:

- Wąsik Eugeniusz	- Musiał Damian	- Sobik Daniel
- Bystrzanowski Stanisław	- Łuczyńska Aneta	- Lotko Tomasz
- Kaleta Stanisław	- Wnuk Andrzej	- Wieloch Piotr
- Bałaga Jan	- Kaczmarczyk Zdzisław	- Gocyk Jacek
- Filosek Sylwester	- Kowalski Czesław	- Gaweł Marek
- Stojek Jan	- Pituła Piotr	- Banaś Jarosław
- Augustowski Bogusław	- Miruska Zofia	- Ignacak Henryk
- Skiba Józef	- Krzemień Janina	- Romański Tadeusz
- Nowak Tadeusz	- Kępska Elżbieta	- Kaleta Sławomir
- Piotrowski Stanisław	- Wójcik Dominika	- Pobiega Mariusz
- Sygut Robert	- Smak Edyta	- Gruchała Przemysław
- Gruchała Stanisław	- Lorencik Ewa	- Borzęcki Stanisław
- Kochański Stanisław	- Błachut Wojciech	

Moderatorzy Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S.A.:

- Magdalena Frydrych,
- Michał Zatorski

2.3. Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Wiślica

Podczas sesji planowania strategicznego moderatorzy Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S. A. przeprowadzili zajęcia warsztatowe, których celem było wskazanie przez uczestników czynników wpływających na kształt polityki społecznej realizowanej w gminie.

Na podstawie, prezentowanej w poprzednim rozdziale, diagnozy sytuacji społecznej - w pierwszym etapie sesji - określone zostały główne obszary problemowe występujące na terenie gminy Wiślica. Należą do nich:

- Niepełnosprawni i osoby starsze
- Zdrowie

- Bezpieczeństwo
- Edukacja i kultura
- Uzależnienia
- Aktywność / bierność społeczna
- Pomoc społeczna
- Sytuacja społeczno-gospodarcza

W drugim etapie prac grupy roboczej sporządzono analizę SWOT dla każdego z obszarów, gdzie dokonano konfrontacji wewnętrznych (słabych i mocnych stron) oraz zewnętrznych (szans i zagrożeń) uwarunkowań sfery pomocy społecznej w gminie Wiślica.

Następnym etapem było przeprowadzenie analizy problemów w poszczególnych obszarach oraz wybór tych, które można uznać za najważniejsze w sferze polityki społecznej gminy.

W oparciu o uzyskane w ten sposób informacje, pracownicy Świętokrzyskiej Agencji Rozwoju Regionu S.A. określili cele oraz zadania strategiczne, które z metodologicznego punktu widzenia winny spełniać trzy podstawowe warunki: mierzalności, osiągalności i realności.

Zasady te są niezwykle ważne z punktu widzenia monitoringu realizacji celów strategii - zawartych w dalszej części dokumentu.

W przyjętej metodzie uwzględnione zostały idee, wiedza oraz doświadczenie wniesione do dyskusji przez uczestników sesji.

Poniżej ukazano zestawienie zaproponowanych przez uczestników czynników, z podziałem na obszary oddziaływania polityki społecznej.

Wyniki analizy posłużyły do określenia priorytetów polityki społecznej gminy Wiślica (cele strategiczne i operacyjne), szczegółowo opisanych w dalszej części opracowania.

Niepełnosprawni i osoby starsze

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka świadomość mieszkańców gminy potrzeby integracji osób niepełnosprawnych 2. Infrastruktura pomocy społecznej dla osób starszych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska dochodowość osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych nie pozwalająca na korzystanie z różnych form pomocy 2. Kadra pedagogiczna nieprzygotowana do pracy z uczniami niepełnosprawnymi 3. Brak klas zintegrowanych w placówkach edukacyjnych z terenu gminy 4. Niedostatecznie rozwinięte specjalistyczne usługi opiekuńcze 5. Zła sytuacja ekonomiczna rodzin 6. Brak pałcówek rehabilitacji 7. Powszechność występowania barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej 8. Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modelowanie rynku pracy poprzez finansowe oddziaływania na pracodawców, żeby zatrudniali osoby niepełnosprawne 2. Możliwość pozyskiwania środków z UE 3. Uregulowania i programy unijne 4. Istnienie PFRON jako źródła finansowania zadań w zakresie problemów osób niepełnosprawnych 5. Korzystanie ze wzorców krajów UE w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym 6. Zwiększenie subwencji oświatowej na dzieci i młodzież niepełnosprawną 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niestabilność systemu prawa 2. Uregulowania prawne ograniczające możliwości wspierania osób niepełnosprawnych 3. Załamanie systemu finansującego edukację i rehabilitację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej 4. Zbyt wąska oferta kształcenia zawodowego dla osób niepełnosprawnych

Zdrowie

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Całodobowa podstawowa opieka zdrowotna 2. Czyste środowisko naturalne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak placówek rehabilitacji 2. Brak systemu monitorowania zagrożeń wśród dzieci i młodzieży w zakresie ochrony zdrowia 3. Zła sytuacja ekonomiczna rodzin 4. Brak aktywności organizacji sektora pozarządowego w kwestii pomocy osobom starszym 5. Brak działalności organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia 6. Niedostateczna opieka stomatologiczna 7. Niedostateczna opieka zdrowotna w zakresie podstawowym i specjalistyczna

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uregulowania prawne zabezpieczające kompleksowe wsparcie osobom starszym i przewlekle chorym 2. Zwiększenie nakładów finansowych krajowych na opiekę zdrowotną 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost czynników stresogennych

Bezpieczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istnienie Komisariatu Policji oraz jednostki OSP 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak samoorganizowania się ludności w celu podniesienia bezpieczeństwa w gminie
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw społecznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Narastające patologie społeczne 2. Wzrost bezrobocia 3. Niestabilność przepisów prawa

Edukacja i kultura

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywność trzeciego sektora zajmującego się pracą z młodzieżą 2. Podstawowa infrastruktura sportowa 3. Aktywność trzeciego sektora zajmującego się działalnością kulturalną 4. Placówki kultury i inne dobra kultury 5. Dobrze zorganizowana sieć placówek szkolnych 6. Zasoby kadry dydaktyczno-naukowej 7. Kontakty międzynarodowe młodzieży 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak szkolnictwa ponadgimnazjalnego na terenie gminy 2. Słabo rozwinięta infrastruktura kulturalno-sportowa 3. Zła sytuacja ekonomiczna rodzin
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie młodzieży poprzez system stypendialny 2. Możliwość pozyskiwania środków z UE 3. Poprawa koniunktury gospodarczej w kraju 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Małe środki na stypendia dla młodzieży 2. Trudna sytuacja budżetowa państwa 3. Niestabilność systemu prawa 4. Wzrost natężenia biedy i ubóstwa

Uzależnienia

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalny program rozwiązywania problemów uzależnień 2. Aktywność trzeciego sektora zajmującego się problematyką uzależnień 3. Powszechna świadomość zagrożeń płynących z uzależnień 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrudniony dostęp do placówek terapii i leczenia dla uzależnionych i ich rodzin 2. Brak aktywności trzeciego sektora w zakresie profilaktyki uzależnień 3. Brak placówek rehabilitacji 4. Brak skutecznych programów profilaktycznych skierowanych do grup zagrożonych uzależnieniami
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istnienie źródeł finansowania programów związanych z problematyką uzależnień na mocy uregulowań prawnych 2. Zmiany uregulowań prawnych pozwalające na zmniejszenie popytu na środki psychoaktywne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka społeczna państwa uniemożliwiająca prowadzenie monitoringu i efektywnej profilaktyki uzależnień

Aktywność / bierność społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pracowitość i zaangażowanie w sprawy gminy jej mieszkańców 2. Promocja postaw aktywności obywateli przez samorząd 3. Tradycje i wzorce aktywności obywatelskiej 4. Gminny program aktywności zawodowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska aktywność społeczna osób w podeszłym wieku 2. Brak umiejętności mieszkańców do organizowania się 3. Brak tradycji i wzorców aktywności obywatelskiej 4. Brak organizacji pozarządowych działających na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja w mediach aktywności społecznej 2. Organizowanie na poziomie województwa szkoleń z zakresu reorientacji bezrobotnych 3. Propagowanie w mediach postaw aktywnych społecznie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie przez media modelu życia opartego na rywalizacji i konsumpcji

Pomoc społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzupelnienia zatrudnienia kadr pomocy społecznej w zależności od potrzeb oraz ich wysoki poziom 2. Dobra współpraca między instytucjami zajmującymi się problematyką społeczną 3. Zasoby kadry zawodowej wyspecjalizowanej w świadczeniu pomocy społecznej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak środków finansowych utrudniający podnoszenie kwalifikacji przez kadry pomocy społecznej 2. Zła sytuacja ekonomiczna rodzin 3. Brak środków finansowych pozwalających na uzupełnienie niezbędnych braków kadrowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej 4. Postępujące wypalenie zawodowe kadr pomocy społecznej 5. Brak Domu Pomocy Społecznej 6. Brak poradni pomocy społecznej
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Korzystanie ze wzorców krajów UE w obszarze radzenia sobie z problemami społecznymi 2. Zwiększenie partycypacji państwa w kosztach funkcjonowania systemu wsparcia osób wymagających pomocy 3. Możliwość pozyskiwania środków z UE 4. Uregulowania i programy unijne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skomplikowana procedura pozyskiwania środków pomocowych krajowych i UE 2. Nieprecyzyjny system prawny 3. Niestabilność systemu prawa 4. Brak stabilności systemu pomocy społecznej 5. Niski prestiż zawodu pracownika socjalnego 6. Brak systemowych rozwiązań w sferze polityki społecznej

Sytuacja społeczno-gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki do rozwoju agroturystyki 2. Duży potencjał produkcyjny rolnictwa 3. Działalność Kościoła na rzecz rodzin i dzieci 4. Aktywność trzeciego sektora zajmującego się problematyką wykluczenia społecznego 5. Pracowitość i zaangażowanie w sprawy gminy jej mieszkańców 6. Aktywna polityka gminy w obszarze pozyskiwania środków unijnych 7. Działalność Gminnego Centrum Informacji 8. Łatwy dostęp do informacji - Internet 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zła sytuacja ekonomiczna rodzin 2. Zła sytuacja socjalno-bytowa gospodarstw domowych na skutek bezrobocia 3. Zagrożenie „dziedziczeniem biedy” 4. Brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży 5. Niski przyrost naturalny 6. Emigracja młodzieży z terenu gminy
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskiwania środków z UE 2. Korzystanie ze wzorców krajów UE w obszarze radzenia sobie z problemami społecznymi 3. Współpraca między poszczególnymi szczeblami samorządów w rozwiązywaniu problemów społecznych 4. Popularność produktów z gospodarstw ekologicznych 5. Poprawa koniunktury gospodarczej w kraju 6. Wdrożenie do systemu prawnego modelowych rozwiązań przeciwdziałania wykluczeniu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost natężenia biedy i ubóstwa 2. Nieopłacalność rolnictwa 3. Niestabilność systemu prawa 4. Brak systemowych rozwiązań w sferze polityki społecznej 5. Skomplikowana procedura pozyskiwania środków pomocowych krajowych i unijnych 6. Zmniejszenie środków budżetowych przeznaczonych na tworzenie i dofinansowanie centrów i klubów integracji społecznej

2.4. Raport z warsztatów planowania strategicznego

Wizję rozwoju polityki społecznej w gminie Wiślica określono na podstawie analizy jej sytuacji społeczno-gospodarczej, wyników sesji planowania strategicznego i zweryfikowano przy współpracy przedstawicieli GOPS.

Określone w strategii cele winny być osiągnięte do 2013 roku. Jest to jednak uwarunkowane przestrzeganiem przez samorząd lokalny przyjętych form i zasad działania, a przede wszystkim wyzwoleniem aktywności środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych.

Mocne strony:

Według opinii uczestników warsztatów (podobnie jak w wielu gminach województwa) - potencjał instytucjonalno-kadrowy, pozwalający na prowadzenie reintegracji społecznej i zawodowej mieszkańców gminy, wysoki poziom identyfikacji grup podatnych i zagrożonych wykluczeniem oraz dobra koordynacja działań - to kapitał w oparciu o który można budować pozytywny obraz działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a tym samym polityki rozwoju realizowanej przez władze.

Jednocześnie, istnienie podstawowej infrastruktury umożliwiającej prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia w systemie szkolnym i środowisku rodzinnym oraz rozwinięta współpraca między szkołą

a rodziną w rozwiązywaniu problemów wychowawczych dzieci i młodzieży to podstawowe atuty funkcjonowania systemu pomocy społecznej w gminie.

Zadawalająca baza sportowa oraz dobrze funkcjonujące placówki samorządowe dodatkowo świadczą o przewadze konkurencyjnej gminy.

Słabe strony:

Do podstawowych problemów dotyczących mieszkańców gminy Wiślica, wywierających negatywne skutki na obraz i funkcjonowanie systemu polityki społecznej na jej terenie, niewątpliwie zaliczyć należy:

- Złą sytuację ekonomiczną rodzin,
- Niski poziom opieki zdrowotnej: podstawowej i specjalistycznej,
- Utrudniony dostęp do placówek terapii i leczenia uzależnień,
- Brak placówek rehabilitacji,
- Brak szkolnictwa ponadgimnazjalnego,
- Niedostatecznie rozwinięty „trzeci sektor”

Szanse

Możliwość pozyskania środków finansowych z UE i tym samym możliwość wykorzystania płynących stąd doświadczeń, sukcesywna poprawa koniunktury w kraju i warunków życia ludności, połączonych z popularyzacją nowatorskich i efektywnych metod pracy z klientami pomocy społecznej to szanse pojawiające się przed systemem polityki społecznej. Należyte ich wykorzystanie pozwoli na realizację skutecznej polityki społecznej na poziomie gminy Wiślica, choć nie tylko.

Zagrożenia

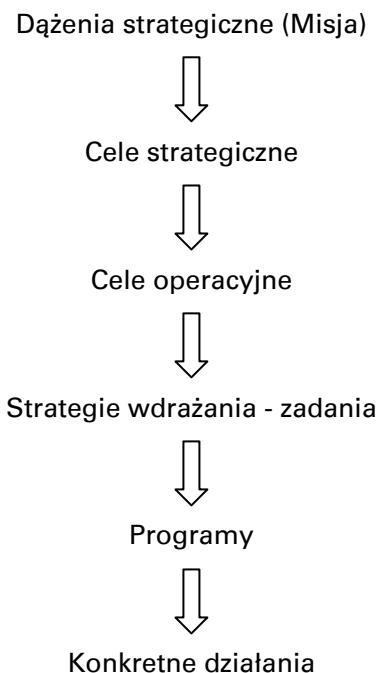
Spośród zagrożeń, które mogą negatywnie oddziaływać na kształt i funkcjonowanie efektywnej polityki społecznej na poziomie gminy Wiślica, mających swe źródło w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, wyróżnić należy:

- Pogłębianie obszarów ubóstwa, radykalizacja nastrojów społecznych,
- Przemiany społeczno-kulturowe prowadzące do ograniczenia miejsca osób starszych i chorych w rodzinie,
- Wzrost bezrobocia, rozpad więzi,
- Brak integracji poszczególnych elementów systemu (edukacja, orzecznictwo, rehabilitacja medyczna, pomoc społeczna),
- Spadek znaczenia działań profilaktycznych i prozdrowotnych w polityce społecznej,
- Brak stabilności systemu prawa,
- Nierównomiernie rozwinięta sieć ośrodków wsparcia i środowiskowych domów samopomocy na terenie województwa.

III. Planowanie Rozwoju Polityki Społecznej w Gminie Wiślica

Proces wnioskowania o celach rozwoju polityki społecznej oraz wynikających - w następstwie - koniecznych do zrealizowania zadaniach, oparto o przeprowadzoną analizę stanu obecnego sytuacji gminy, przy uwzględnieniu wniosków płynących z analizy SWOT. Planowanie strategiczne ma na celu ustalenie w jakim kierunku powinna zdążać gmina przez najbliższe kilkanaście lat, realizując zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej

Określenie i dokładne zdefiniowanie celu (celów) działania pozwala na dobór optymalnych rozwiązań umożliwiających osiągnięcie zamierzeń. Proces planowania przebiega zgodnie z przedstawionym niżej schematem.

Zakres niniejszego dokumentu (Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica) obejmuje ustalenie Dążeń i Celów Strategicznych oraz określenie głównych Celów Operacyjnych, ze wskazaniem na konkretne, niezbędne do realizacji Zadania dla osiągnięcia postawionych wcześniej celów.

Dążenia strategiczne (Misja)

Dążeniem Strategicznym Gminy jest zapewnienie wzrostu poziomu życia mieszkańców przy jednoczesnym, możliwie najlepszym wypełnianiu zapisanych w ustawach obowiązków gminy. Wszelkie działania podejmowane przez Samorząd powinny służyć tym właśnie celom.

Realizacja Dążenia Strategicznego wymaga podejmowania szeregu działań, w oparciu o rzetelną analizę możliwości i potencjału rozwojowego gminy oraz szeroką konsultację społeczną. Efektem tego procesu jest określenie Celów Strategicznych.

Misja gminy Wiślica, w zakresie realizacji polityki społecznej:

Pomoc społeczna Gminy Wiślica podstawą bezpieczeństwa oraz aktywności swoich mieszkańców

Cel strategiczny

Cel strategiczny stanowi punkt do którego powinna dążyć gmina, wykorzystując - określone w analizie SWOT - swoje mocne strony oraz szansę dla swojego rozwoju.

Do realizacji celów strategicznych niezbędna jest akceptacja społeczna z uwagi na czas ich realizacji, który obejmuje zwykle kilka kadencji władz samorządowych.

Celem strategicznym może być również podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie określonych w analizie SWOT słabych stron gminy.

Mocne Strony	Odpowiadające im Szansę Rozwoju	Cel strategiczny

Słabe Strony	Strategia Konwersyjna	Mocna Strona (Zneutralizowane Zagrożenie)

3.1. Cele strategiczne i operacyjne

Analizując wyniki sesji planowania strategicznego w Gminie Wiślica określono następujące cele strategiczne polityki społecznej, które winny być realizowane w gminie:

1. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu podstawowych ról społecznych
2. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych i starszych do życia społecznego
3. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
4. Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych
5. Stymulacja społeczności lokalnej do tworzenia zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu
6. Promocja działań realizowanych przez gminę, w tym w zakresie polityki społecznej

Cel strategiczny 1:

Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu podstawowych ról społecznych

W celu skutecznego przeciwdziałania pojawiającym się i pogłębiającym kryzysom rodziny niezbędne jest stworzenie systemu, umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem, gwarantującym prawidłowy rozwój dziecka i zaspokajanie jego potrzeb. Dlatego też, środowisko to należy maksymalnie wspierać oraz wzmacniać poczucie odpowiedzialności rodziców za wychowanie dzieci i przygotowanie ich do samodzielnego życia.

Poszerzający się zakres patologii społecznych, dotyczących coraz młodsze grupy osób, wymaga podejmowania zdecydowanych działań środowiskowych.

Jednym z podstawowych warunków, zapewniających zaspokojenie potrzeb członków rodziny, jest jej odpowiednia sytuacja materialna. Podstawowym źródłem dochodów powinna być praca, natomiast tylko w uzasadnionych sytuacjach należy wspierać rodziny środkami publicznymi.

Cele operacyjne:

1. Edukacja kadry dla utworzenia i realizacji lokalnego systemu wsparcia dla rodzin
2. Wspieranie inicjatyw środowisk lokalnych skierowanych do rodzin

Cel strategiczny 2:

Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych i starszych do życia społecznego

Realizacja celu winna zmierzać do:

- Podejmowania działań na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji i zatrudnienia,
- Promowania wzrostu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,
- Inspirowania działań na rzecz zwiększenia aktywności środowisk osób niepełnosprawnych w kreowaniu rozwiązań systemowych,
- Wspierania funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- Poprawy komfortu psychicznego oraz kondycji zdrowotnej osób starszych poprzez ich aktywizację, pomoc w odnalezieniu roli społecznej w wieku starszym, integracja społeczna, zwłaszcza ze środowiskiem lokalnym, wykorzystanie potencjału osób w wieku emerytalnym.,
- Przełamania utrwalonych stereotypów postrzegania osoby starszej jako osoby biernej w życiu polityczno-społeczno-kulturalnym,
- Promowania kierunków zmian pomocy społecznej w stosunku do osób starszych.
- Popularyzacja wiedzy na temat form pomocy ludziom starszym w środowisku lokalnym,

Cele operacyjne:

1. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
2. Aktywizacja społeczna osób starszych

Cel strategiczny 3:

Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania samorządu winny zmierzać do:

- Wspierania lokalnych przedsięwzięć i rozwiązań podejmowanych na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej,

- Pomocy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów, w tym w pozyskiwaniu środków z funduszy unijnych,
- Wspierania inicjatyw, mających na celu usprawnienie współpracy między administracją publiczną a podmiotami niepublicznymi,
- Realizacji działań na rzecz kształtowania świadomości obywatelskiej, wspieranie lokalnych inicjatyw trzeciego sektora,
- Tworzenia i wzmocnienia potencjału organizacji pozarządowych,
- Zwiększenia aktywności mieszkańców wsi,

Cele operacyjne:

1. Kreowanie opinii społecznej eliminującej negatywne stereotypy w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną
2. Wsparcie lokalnych inicjatyw społecznych - opartych o zasady pomocniczości i partnerstwa
3. Aktywizacja społeczności lokalnej

Cel strategiczny 4:

Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych

- Permanentne podnoszenie kwalifikacji i kompetencji mające na celu lepszą organizację polityki społecznej w gminie, większą optymalizację wydawanych środków finansowych na realizację zadań z tego zakresu, lepszą jakość usług społecznych, większą skuteczność pracy, sprawniejsze przystosowywanie się do zachodzących zmian w systemie prawnym,
- Popularyzacja oraz wspieranie innowacyjnych metod w zakresie polityki społecznej poprzez organizację prezentacji, szkoleń, konferencji, a także tworzenie warunków do wdrażania w życie nowych metod terapeutycznych, zabiegów rehabilitacyjnych, projektów na rzecz integracji społecznej.

Cele operacyjne:

1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników oraz kadr jednostki pomocy społecznej
2. Nawiązanie kontaktów i współpraca z partnerami - opracowywanie nowych oraz wspólnych rozwiązań z zakresu polityki społecznej
3. Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki społecznej

Cel strategiczny 5:

Stymulacja społeczności lokalnej do tworzenia zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu

W każdym przedsięwzięciu osiągnięcie sukcesu zależy od właściwego wyboru najważniejszych celów i zadań oraz ich konsekwentnej realizacji - w tym przypadku opracowania planu modelu „Zdrowego stylu życia”.

Niezależnie od wieku czy płci, należy dążyć do uświadamiania konieczności tworzenia takiego planu-modelu i jego realizacji w domu, szkole, świetlicy. Wpajanie zdrowego stylu życia od najmłodszych lat ma szansę stworzenia zdrowego społeczeństwa, w pełni świadomego zagrożeń jakie niesie nieprawidłowe odżywianie, słaba kultura fizyczna, jak również problemy cywilizacyjne, tj. stres lub uzależnienia. Dom, szkoła i środowisko zewnętrzne, w którym przebywają dzieci i młodzież kształtuje osobowość młodego człowieka i to nie zawsze z pozytywnym skutkiem.

Cele operacyjne:

1. Edukacja społeczna i działalność wychowawcza, zwłaszcza wśród młodzieży
2. Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych

Cel strategiczny 6:

Promocja działań realizowanych przez gminę, w tym z zakresu polityki społecznej

Organizacja skutecznych działań promocyjnych gminy może w znacznym stopniu przyczynić się do jej sukcesu i tym samym wzrostu poziomu życia mieszkańców. Fakt ten pozostaje w zgodzie z założeniami polityki społecznej określonej dla gminy.

Jednym z najistotniejszych czynników decydujących o powodzeniu kampanii promocyjnej jest przekonanie inwestorów i przedsiębiorców, że na wskazanym obszarze istnieje odpowiednia tradycja i kultura robienia interesów oraz dobra atmosfera - sprzyjająca pobytowi na tym terenie.

Na stworzenie takiego przekonania społeczności lokalne pracują pokoleniami, jednakże mimo zauważalnego niedostatku w tej mierze, również w gminie Wiślica istnieją znaczące aktywa. Pierwsze wrażenie jest często najważniejsze. Stwarza je ogólny wygląd miejscowości, charakter zabudowań ulic, zadbanie domostw.

Często czynnikami decydującymi o korzystnym pierwszym wrażeniu jest czystość. Ogólny wygląd miejscowości, lub obszaru, wyrabia przekonanie o gospodarności lub niegospodarności mieszkańców. Drugim elementem wspierającym ogólny obraz gminy jest umiejętność zespołowego działania mieszkańców. Szczególnie wysoko ocenia się taką społeczność lokalną, która potrafi się zorganizować, scalić wokół wspólnych celów i poświęcić własny czas i pieniądze do zrealizowania zamierzonych celów.

Wewnętrzne działania gminy muszą wspierać intensywną akcję reklamującą gminę Wiślica jako miejsce, w którym można zainwestować. Należy zbudować wizerunek gminy solidnej i godnej zaufania. Jedną z najważniejszych spraw jest wiarygodność wobec partnerów.

Zarząd gminy musi podjąć się zbudowania konsensusu w społeczeństwie gminy, przekonanie go, że inwestorzy są gminie potrzebni. Należy także pokazać mieszkańcom wpływ działań proinwestycyjnych w gminie na stopniową poprawę warunków życia mieszkańców.

Wypracowane cele strategiczne rozwoju polityki społecznej gminy Wiślica opierają się na „mocnych stronach” gminy określonych podczas sesji planowania strategicznego. Szansę rozwoju, jakie widzą mieszkańcy, umożliwiają pełne wykorzystanie tych atutów.

Cele strategiczne odpowiadają oczekiwaniom mieszkańców i są przez nich akceptowane - uzupełniają się wzajemnie, tworząc spójną wizję rozwoju polityki społecznej gminy.

Odpowiadające celom strategicznym cele operacyjne - podobnie - są ze sobą skorelowane.

3.2. Zadania

W celu wypełnienia przytoczonych założeń strategicznych rozwoju polityki społecznej w gminie Wiślica proponuje się realizację następujących przedsięwzięć:

1. Organizowanie akcji zwiększających świadomość ekologiczną, społeczną i gospodarczą wśród mieszkańców
2. Promocję spółdzielni socjalnych
3. Organizację szkoleń pod kątem reorientacji zawodowej rolników
4. Organizację szkoleń dla rolników w zakresie modernizacji gospodarstw lub przekształcania na ekologiczne
5. Organizację kursów nauczania języków obcych i posługiwania się nowoczesnymi technologiami (komputer)
6. Modernizacja budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej
7. Zorganizowanie grupy integrującej dzieci i młodzież niepełnosprawną i pełnosprawną
8. Likwidację barier architektonicznych w szkołach i urzędzie gminy
9. Modernizację obiektów sportowych
10. Poprawę bazy turystycznej: ścieżka rowerowa, parking
11. Szkolenia z zakresu reorganizacji rolnictwa, pozyskiwania środków z UE.
12. Organizacja szkoleń z zakresu: odtwarzania grup działalności i kreowania lokalnych liderów, aktywizacji społeczeństwa
13. Utworzenie świetlicy środowiskowej, która spełniałaby również rolę lokalnego ośrodka kultury
14. Cykliczne organizowanie atrakcyjnej imprezy bezalkoholowej dla młodzieży w celu uczenia zabawy bez alkoholu (bogaty program angażujący uczestników tak by uniemożliwić spożywanie alkoholu)
15. Założenie stowarzyszenia gospodarstw agroturystycznych z terenu gminy i in.
16. Szkolenia dla kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
17. Zwiększenie kontroli sprzedaży alkoholu
18. Organizowanie cyklicznych spotkań promujących zdrowy styl życia
19. Promocję gminy na targach turystycznych krajowych i w Internecie
20. Kontynuację dotychczasowych działań GOPS

Zmierzając jednocześnie do:

1. Niwelowania psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin - stworzenie systemu wsparcia dla osób zagrożonych i dotkniętych marginalizacją oraz ich rodzin (poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, interwencja kryzysowa),
2. Racjonalizacji i wzrostu efektywności wydatkowania środków publicznych,
3. Rozwoju usług doradczych dla osób chcących podjąć samodzielną działalność gospodarczą,
4. Podniesienia standardu świadczonych usług,
5. Rozwoju działań profilaktycznych skierowanych do dzieci pochodzących z rodzin ubogich, których celem będzie przeciwdziałanie zjawisku „dziedziczenia biedy”,
6. Wykorzystywania dostępnych instrumentów wsparcia finansowego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, funduszy przedakcesyjnych oraz środków Funduszu Pracy,

7. Wsparcia psychospołecznego osób długotrwale bezrobotnych, mającego na celu ułatwienie im powrotu na rynek pracy oraz przywrócenie wiary we własne umiejętności,
8. Popularyzowania nowatorskich rozwiązań przeciw działaniu zjawisku przemocy rodzinie,
9. Wspierania rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu,
10. Promowania idei wolontariatu i pozyskiwanie wolontariuszy do współpracy,
11. Pomocy młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
12. Wspierania zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
13. Kształtowania postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi,
14. Promowania rodziny jako wartości w kształtowaniu osobowości każdego człowieka,
15. Zapewnienia odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy, aktywizowania osób starszych do udziału w życiu społecznym,
16. Wykorzystania potencjału intelektualnego, kwalifikacji i doświadczenia życiowego osób starszych w działaniach podejmowanych na rzecz społeczności lokalnej,
17. Kształtowania systemów wartości i postaw dzieci i młodzieży poprzez kontakt z osobami starszymi, będącymi autorytetami społecznymi,
18. Upowszechnienia idei równego statusu płci,
19. Kreowania i wspieranie lokalnych liderów społecznych,

Istnieje wiele sposobów na zapewnienie źródeł finansowania opisanych wyżej przedsięwzięć. Jednym z nich są Fundusze Strukturalne.

Fundusze Strukturalne stanowią podstawowy instrument finansowy Unii Europejskiej, służący realizacji celów tzw. Polityki Regionalnej. Ich rolą jest wpływanie na wzrost spójności gospodarczej i społecznej państw Wspólnoty poprzez wspieranie słabiej rozwiniętych regionów. Obecnie funkcjonują cztery fundusze:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
2. Europejski Fundusz Społeczny,
3. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz
4. Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa.

Funduszem, który wspiera działania realizowane w zakresie polityki społecznej jest Europejski Fundusz Społeczny.

Pierwszym etapem w procesie programowania wykorzystania środków unijnych na poziomie kraju członkowskiego jest opracowanie tzw. Narodowego Planu Rozwoju (NPR). NPR stanowi podstawowy dokument programowy, który diagnozuje sytuację społeczną i gospodarczą danego kraju; określa jego potrzeby w kontekście celów Polityki Regionalnej. W oparciu o NPR, Komisja Europejska przygotowuje dokument o nazwie Podstawy Wsparcia Wspólnoty (PWW) określający strategię interwencji Funduszy Strukturalnych w państwie członkowskim oraz wielkość ich wkładu. Dokument ten określa priorytety, które są następnie wdrażane przy pomocy tzw. Programów Operacyjnych.

W chwili obecnej trwają konsultacje dotyczące kolejnego okresu programowania wykorzystania środków unijnych (2007-2013).

Od 1 maja 2004 w Polsce realizowanych jest pięć jednofunduszowych Sektorowych Programów Operacyjnych finansowanych, w zależności od swojego charakteru, z jednego z dostępnych Funduszy:

1. Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (WKP),
2. Rozwój Zasobów Ludzkich (RZL),
3. Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich (Rolnictwo),
4. Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb,
5. Transport

oraz

1. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR), który finansują dwa Fundusze.

Programy finansowane przez Europejski Fundusz Społeczny to:

- Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) oraz,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) - Priorytet 2.

Programy Operacyjne dzielą się na tzw. Priorytety i Działania, które wdrażają wyznaczone do tego instytucje, np. Ministerstwa, czy Wojewódzkie Urzędy Pracy. Instytucje Wdrażające ogłaszają konkursy na realizację określonych projektów. Wraz z ogłoszeniem, publikowane są szczegółowe wytyczne oraz udostępniane

są odpowiednie formularze wniosków. Ogłoszenia publikowane są na stronach internetowych wspomnianych instytucji oraz nierzadko w prasie.

W przypadku opisanych wyżej programów, finansowanych przez EFS, jako źródło informacji służyć mogą następujące strony internetowe:

- www.efs.gov.pl
- www.wup.kielce.pl - dla województwa świętokrzyskiego

W przypadku przedsięwzięć infrastrukturalnych realizowanych przez JST - np. modernizacja obiektów użyteczności publicznej - finansowanych w ramach pozostałych Priorytetów ZPORR, są to:

- www.zporr.gov.pl
- www.swietokrzyskie-zporr.pl

Poza Funduszami Strukturalnymi, istnieje szereg innych źródeł dofinansowania przedsięwzięć opisanych w Strategii. Na rynku funkcjonuje wiele instytucji i organizacji grantodawczych, które w oparciu o środki własne finansują przedsięwzięcia z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej. W tym przypadku, jako źródło informacji posłużyć może portal skupiający inicjatywy trzeciego sektora:

- www.ngo.pl

Tam też publikowane są wszystkie aktualnie realizowane konkursy dotacyjne finansowane z budżetu państwa, w zakresie dostępnych programów krajowych.

IV. System wdrażania

Strategia Rozwoju Polityki Społecznej jest dokumentem określającym cele i zadania pomocy społecznej na okres do roku 2013. Proces jego wdrażania jest przedsięwzięciem złożonym, wymagającym dobrego przygotowania merytorycznego oraz podejmowania działań na rzecz wymiany informacji ze społecznością lokalną.

Wdrożeniu strategii towarzyszyć będzie jej ewaluacja, polegająca na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze realizowanych działań. Ewaluacja będzie dokonywana na każdym etapie realizacji strategii za pomocą wskaźników osiągniętych postępów i efektów.

Wykonanie Strategii będzie podlegało monitorowaniu rzeczowym i finansowym wydatków i efektów, oraz ocenie. Poprzez jawność budżetu gminy i realizowanych projektów zapewniona zostanie kontrola społeczna nad podejmowanymi działaniami.

Strategia Rozwoju Polityki Społecznej będzie wdrażana przez Wójta Gminy Wiślica i podległych mu pracowników odpowiednich referatów i instytucji, występujących o środki finansowe, opracowujących właściwe projekty i wnioski.

Realizacja Strategii będzie wymagała opracowania i sukcesywnego wdrażania programów celowych oraz badawczych.

Poniżej przedstawiamy propozycję programów, których realizacja pozwoli na efektywne wykorzystanie zapisów dokumentu:

1. Diagnoza podstawowych zagrożeń psychozdrototnych dzieci i młodzieży,
2. Raport o rozmiarach zjawiska uzależnień, identyfikacja głównych obszarów zagrożeń i wskazanie potencjalnych grup odbiorców działań,
3. Badania mające na celu identyfikowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i już wykluczonych,
4. Analiza potrzeb w zakresie usług opiekuńczych mieszkańców gminy,
5. Analiza potrzeb w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym,
6. Rozpoznanie potrzeb szkoleniowych służb społecznych w kontekście prowadzenia efektywnej pracy z klientem pomocy społecznej,
7. Analiza efektywności istniejącego systemu reintegracji społecznej i zawodowej,
8. Aktualizacja danych w zakresie dostępności infrastruktury użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
9. Badania rynku pracy w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych,

Do prawidłowego i efektywnego wykonania założeń niniejszego dokumentu powołany zostanie Zespół, w którego skład wchodzić będą osoby bezpośrednio związane z realizacją polityki społecznej w gminie Wiślica. Do zakresu obowiązków Zespołu należeć będzie opracowywanie i realizacja wskazanych programów.

W cyklu rocznym możliwym będzie dokonanie aktualizacji zapisów Strategii. Na wniosek przewodniczącego, stosowne zmiany wprowadzoną zostaną w formie aneksu, po uprzednim zatwierdzeniu Uchwałą.

V. Sposoby monitorowania i oceny realizacji strategii

System monitorowania realizacji Strategii jest procesem, mającym na celu ukazanie i analizowanie stanu zaawansowania wdrażanych projektów i ich zgodności z postawionymi założeniami. Polega on na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i interpretowaniu danych opisujących osiągnięte efekty w odniesieniu do wydatkowanych funduszy.

System monitorowania Strategii Rozwoju Polityki Społecznej Gminy Wiślica odbywać się będzie w oparciu o roczne sprawozdania z realizacji zadań, stanowiące uzupełniający element dokumentu.

Istotą procesu monitorowania Strategii jest wyciąganie wniosków służących późniejszej ocenie jej wdrażania, w oparciu o informacje wyływające z realizacji poszczególnych zadań, a także modyfikowanie dalszych działań, celem uzyskania maksymalnych wskaźników efektywności.

Istotne znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu działań, w ramach Strategii Rozwoju Polityki Społecznej posiadać będzie Wójt Gminy Wiślica oraz Rada Gminy. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu zadań zawartych w Strategii, celem ewentualnej interwencji - w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z ich realizacji.

VI. Harmonogram realizacji najważniejszych zadań

Poprawa świadomości ekologicznej, społecznej i gospodarczej wśród mieszkańców gminy		1
Treść zadania	Organizacja cyklicznych imprez oraz jednorazowych akcji aktywizujących społeczną aktywność mieszkańców a także zwiększających ich poczucie solidarności i odpowiedzialności za środowisko.	
Sposób realizacji	- Organizacja w Urzędzie Gminy, szkołach i innych instytucjach publicznych na terenie gminy festynów, pokazów, spotkań itp.	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, WODR Modliszewice	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	- Budżet gminy	

Promocja spółdzielni socjalnych		2
Treść zadania	Przedstawienie i propagowanie idei spółdzielni socjalnych oraz pozyskiwanie Partnerów wspierających	
Sposób realizacji	- Spotkania z bezrobotnymi, bieżąca działalność GOPS	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy, GOPS Wiślica	
Termin realizacji	2006 - ciągle	
Źródło finansowania	- Środki własne - Fundusze Strukturalne UE - SPO RZL	

Organizacja szkoleń pod kątem reorientacji zawodowej rolników		3
Treść zadania	Realizacja zadania będzie stanowić jeden z elementów polityki przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica przy udziale WODR i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet II,	

Organizacja szkoleń dla rolników w zakresie modernizacji gospodarstw lub przekształcania ich w gospodarstwa ekologiczne		4
Treść zadania	Realizacja zadania będzie stanowić jeden z elementów aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Szkolenia, w tym aktywizujące oraz zawodowe należą do obszaru objętego finansowaniem z EFS	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica przy udziale WODR Modliszewice i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - oddział powiatowy w Busku	
Termin realizacji	Zgodnie z aktualnymi potrzebami	
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet II	

Organizacja kursów języków obcych oraz kursów posługiwania się nowoczesnymi technologiami (obsługa komputera)		5
Treść zadania	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy stanowi element przeciwdziałania bezrobociu	

Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Szkolenia, w tym aktywizujące oraz zawodowe należą do obszaru objętego finansowaniem z EFS
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, Gminne Centrum Informacji
Termin realizacji	2005 i 2007
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet II

Poprawa infrastruktury Opieki Zdrowotnej		6
Treść zadania	Modernizacja budynku Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wiślicy	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Bieżąca działalność ZOZ-u	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, ZOZ Wiślica	
Termin realizacji	2006	
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet III	

Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych		7
Treść zadania	Zorganizowanie grupy integrującej dzieci i młodzież niepełnosprawną i pełnosprawną	
Sposób realizacji	- Bieżąca działalność GOSP Wiślica	
Podmiot realizujący	Szkoły, GOPS	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	- Środki własne, SPO RZL 1.4	

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych		8
Treść zadania	Likwidacja barier architektonicznych w szkołach i urzędzie gminy	
Sposób realizacji	- Bieżąca działalność UG Wiślica	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica,	
Termin realizacji	2006-2010	
Źródło finansowania	- Środki własne, SPO RZL 1.4	

Modernizacja obiektów sportowych		9
Treść zadania	Poprawa funkcjonowania obiektów pozwoli na rozszerzenie działania organizacji sportowych, wpłynie na aktywizację mieszkańców oraz promocję aktywnego i zdrowego stylu życia	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Szkolenia aktywizujące należą do obszaru objętego finansowaniem z EFS	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, LKS Gród	
Termin realizacji	2005-2007	
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet III	

Rozbudowa obiektów towarzyszących bazie turystycznej		10
Treść zadania	Budowa ścieżki rowerowej, parkingu,	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2006-2013	
Źródło finansowania	- Środki własne	

Szkolenia z zakresu reorganizacji rolnictwa, pozyskiwania środków z UE		11
Treść zadania	W ramach szkoleń podniesiona zostanie świadomość pracowników instytucji związanych z gminą co do, kierunków Rozwoju i możliwości pozyskiwania środków z UE	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy Wiślica, występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Wsparcie ze strony Agencja Restrukturyzacji Rolnictwa	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, Agencja Restrukturyzacji Rolnictwa	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet II	

Organizacja szkoleń z zakresu: odtwarzania grup działalności i kreowania lokalnych liderów, aktywizacji społeczeństwa		12
Treść zadania	Realizacja zadania będzie jednym z elementów aktywizacji społecznej mieszkańców gminy	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Szkolenia, w tym aktywizujące oraz zawodowe należą do obszaru objętego finansowaniem z EFS	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, WODR	
Termin realizacji	2005 - 2008	
Źródło finansowania	- ZPORR Priorytet II	

Utworzenie świetlicy środowiskowej, która spełniałaby również rolę lokalnego ośrodka kultury		13
Treść zadania	Adaptacja i modernizacja obiektu publicznego	
Sposób realizacji	- Udział w konkursach dotacyjnych	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Termin realizacji	2008-20013	
Źródło finansowania	- Środki własne, ZPORR Priorytet III	

Promowanie zachowań antyalkoholowych		14
Treść zadania	Cykliczne organizowanie atrakcyjnej imprezy bezalkoholowej dla młodzieży w celu uczenia zabawy bez alkoholu (bogaty program angażujący uczestników tak by uniemożliwić spożywanie alkoholu)	
Sposób realizacji	- Bieżąca działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Termin realizacji	corocznie	
Źródło finansowania	- Środki własne, ZPORR Priorytet III	

Założenie stowarzyszenia gospodarstw agroturystycznych z terenu gminy i in.		15
Treść zadania	Organizacja spotkań i szkoleń dla osób z terenu gminy prowadzących lub zamierzających prowadzić gospodarstwo agroturystyczne	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków z Funduszy Strukturalnych - Szkolenia, w tym aktywizujące oraz zawodowe należą do obszaru objętego finansowaniem z EFS	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy Wiślica, WODR, GCI	
Termin realizacji	2006	
Źródło finansowania	Środki własne	

Szkolenia dla kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej		16
Treść zadania	Szkolenia pozwolą w lepszy sposób docierać do potrzebujących osób, zwłaszcza bezrobotnych z terenu gminy	
Sposób realizacji	- Urząd Gminy występuje jako jeden z podmiotów uprawnionych do pozyskania środków unijnych - Wsparcia udzielą również urzędy województwa	
Podmiot realizujący	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Marszałkowski	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	SPO RZL 1.5	

Promowanie zachowań antyalkoholowych		17
Treść zadania	Zwiększenie kontroli sprzedaży alkoholu	
Sposób realizacji	- Prowadzenie systematycznych kontroli co do realizacji przeciwdziałaniu Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi	
Podmiot realizujący	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	- Urząd Gminy Wiślica	

Prowadzenie cyklicznych spotkań promujących zdrowy styl życia		18
Treść zadania	Organizacja festynów, pokazów, konkursów w szkołach itp.	
Sposób realizacji	- Spotkania mogą stanowić jeden z elementów aktywnej promocji profilaktyki zdrowotnej	
Podmiot realizujący	GOPS, ZOZ, WODR, szkoły	
Termin realizacji	2005 - ciągle	
Źródło finansowania	- Środki własne	

Promocja gminy na forum krajowym oraz w Internecie		19
Treść zadania	Udział w imprezach typu: targi turystyczne i gospodarcze oraz prowadzenie i aktualizacja strony w Internecie	
Sposób realizacji	- Działania bieżące Urzędu Gminy	
Podmiot realizujący	Urząd Gminy	
Termin realizacji	2005-2013	
Źródło finansowania	- Środki własne	

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Wydział Prawny i Nadzoru
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 2.900,00 zł.
Nr konta Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. O/Kielce, Nr 25 10600076-0000320000163506
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 210 w godzinach pracy Urzędu

---

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 13 stycznia 2006r.